

Ніва

ТЫДНЁВІК БЕЛАРУСКАГА ГРАМАДСКА-КУЛЬТУРНАГА ТАВАРЫСТВА

№ 26 (1113) ГОД XXII БЕЛСТОК 26 ЧЭРВЕНЯ 1977 г. ЦАНА 60 гр.

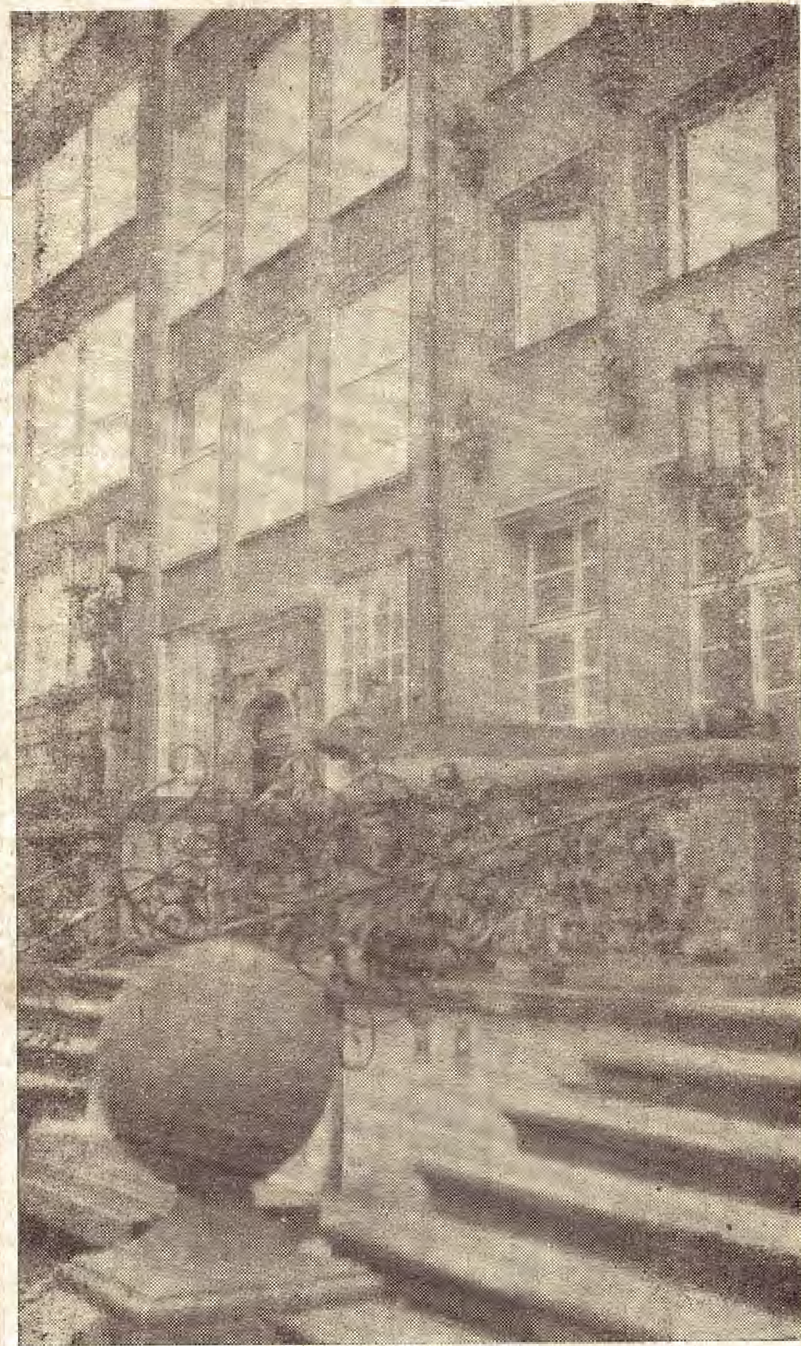
Пуцяводныя думкі

Трэба было б уключыць у мукі пекла вечную бяздзейнасць, а яе якраз, наадварот, змясцілі сярод радасцей раю.

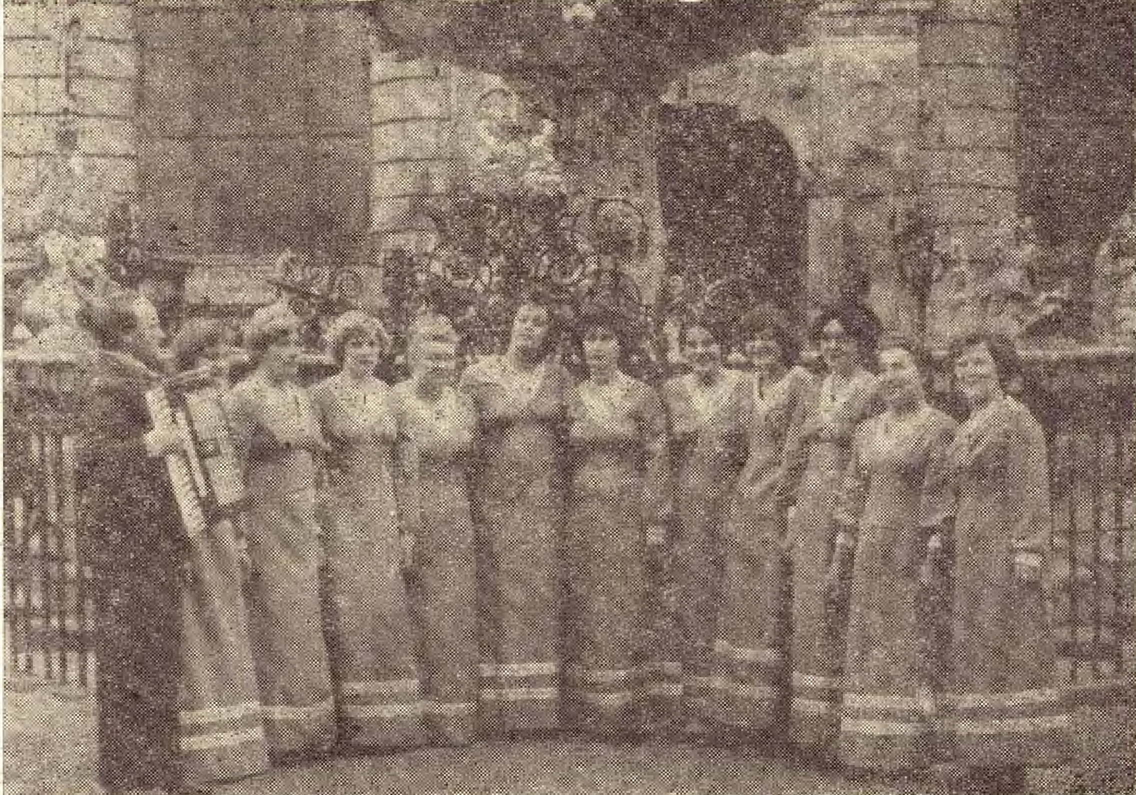
М. Мантэнь

Тое, што бяздзейнасць шчасце, а праца пакаранне — дзіўная і шкодная памылка.

Л. Талстой

У гэтым будынку гданьскай „староўкі“ мае сваю сядзібу гурток БГКТ.

Памятны здымак калектыву з Гарадка ля славутага Нептуна.

НА ПАСЯДЖЭННЕ Ў ГДАНЬСК

5 чэрвеня, у вольную ад працы суботу, выяздное пасяджэнне Прэзідыума ГП БГКТ, прысвечанае абмеркаванню дзейнасці гданьскага, варшаўскага і беластоцкага клубаў, адбылося ў памяшканні гуртка БГКТ у Гданьску. Была гэта выключная паездка, таму што разам з членамі Прэзідыума ГП ехаў гарадоцкі жаночы хор пад кіраўніцтвам Сцяпана Копы. Хор даў канцэрт у святліцы Украінскага таварыства для членаў БГКТ і яго сімпатыкаў. Прыбыло на выступленне хору шмат жыхароў Гданьска, людзей, якія працуюць пераважна ва ўстановах і на прадпрыемствах, звязаных з морам, з суднабудаўнічай і рыбнай прамысловасцю. Канцэрт быў успрыняты сардэчна, з вялікай удзячнасцю прысутных, сярод якіх шмат было выхадцаў з Беласточчыны, у тым ліку і з беларускіх вёсак.

З гэтых жа людзей складаецца таксама амаль 100-асабовы гданьскі гурток БГКТ, які паводле сваіх магчымасцей разгортвае там культурна-асветную дзейнасць. Формы яго працы прадставіла на пасяджэнні сакратар гуртка Анна Красько. Зводзяцца яны ў асноўным да арганізоўвання урачыстых вечароў, звязаных з адзначэннямі дзяржаўных гадавін, спатканняў з цікавымі людзьмі, у тым ліку з прадстаўнікамі савецкага народа, а таксама з літаратарамі клуба БГКТ „Белавежа“, праслухоўванняў грампласцінак і магнітафонных запісаў, лекцый і г.д.

(Працяг на стар. 4)

З КУПАЛЬСКАЙ АБРАДНАСЦІ

Купалле, якое святкавалася ў ноч з 24 на 25 чэрвеня, пышнасць сваёй абраднасці чэрпала з буйнага росквіту сіл прыроды, уласцівага для гэтай пары года, што ў немалой ступені ўздзейнічала на ўяўленне людзей. У гэту ноч (ноч св. Яна) уся прырода, асабліва раслінны свет, набірае найбольшай моцы, адзначаецца магічнымі вартасцямі. Таму вялікае значэнне Купаллю прыдавала народная медыцына. Напярэдадні св. Яна знахары і людзі, якія стараліся засцерагчыся ад хвароб, збіралі зёлы і кветкі, знаныя з лячнічых вартасцей. Звязана гэта са старажытнымі вераваннямі, у якіх вырашаўся праславянскі культ раслціннасці, а менавіта: сабранае напярэдадні Купалы зелле захоўвала ў далейшым магічную сілу і абараняла чалавека ад адмоўных сіл прыроды.

Самым цікавым у купальскай абраднасці з'яўляецца глыбока закаранелае ва ўяўленні людзей павер'е ў магічны свет „ведзьмаў“ — жанчын, якія ў выніку адступлення ад веры і бога звязаліся з адмоўнымі сіламі прыроды. „Жанчыны-ведзьмы“ характарызаваліся варожымі адносінамі да чалавека, яго працы і, апрача гэтага, здольнасцямі перамены ў жывёлу — найчасцей „коропаву“-жабу, вужаку-змяю або кошку. Абернутая ў жывёлу ведзьма, калі знаходзілася перад непасрэднай пагрозай смерці, прымала выгляд канкрэтнай жанчыны. Абярнуцца ў жывёлу мог таксама чалавек, які свядома або выпадкова выканаў магічна-заклінальнае дзеянне. Каб ператварыць ведзьму з жывёлы ў жанчыну, трэба было, паводле інфарматараў, махнуць мятлой налева.

Ведзьму можна было ўбачыць, не толькі злавіўшы яе на вядзьмарскіх практыках. Для гэтага трэба было ў вялікі чацвер (перад вялікаднем) пакінуць за губой кусок хлеба — паводле другіх інфарматараў — кусочак сыра). Ранкам, выняўшы з-за губы хлеб або сыр, належала завязаць яго на жываце ў сарочцы. На вялікдзень, стоячы ў царкве з завязаным на жываце хлебам або сырам, трэба было чакаць, пакуль вачам пакажацца ведзьма з даёнкай на галаве. Каб заспакоіць цікавасць і ўбачыць ведзьму, людзі выкарыстоўвалі і другі, больш сур'ёзны спосаб магічных дзеянняў, а менавіта з кветак белага гароху ўплятаці на вянчальнае кальцо вянок. Чакалі з ім на вялікдзень у царкве, угледаючыся ў кальцо, пакуль у ім не пакажацца ведзьма з даёнкай і цадзільнікам на галаве.[1])

Найбольш характэрнай праявай шкоднай дзейнасці пераменевых у жывёлу „жанчын-ведзьмаў“ было адбіранне ў кароў малака. У купальскую ноч „ведзьма“, апранутая ў чорную вопратку, сядала на мятлу і, ліжучы ключ ад замка, шаптала: „Чыста водіця, чыста водіця, пэрэміні свуой здруой на коровін удуой“.[2]) Пасля заклёну адпраўлялася вышукоўваць ахвяру.

Людзі, каб забяспечыцца перад непажаданым візітам ведзьмаў, перад сном абыходзілі тры разы свае будынкі, хату, клуню, а пераважна хлеў, пры гэтым затыкалі клямкі (замкі) крапівою, паўтараючы словы заклёну: „Шугі, віедьма, на лугі“.[3]) У незабяспечаны такім чынам хлеў ведзьма, пераменeная ў вужаку-змяю або „коропаву“-жабу, адкрывала пры дапамозе ключа дзверы і, узабраўшыся на вымя каровы, адбірала малако. Са злоўленай на гэтым ведзьмай людзі абыходзіліся вельмі жорстка: білі яе палкамі, ажно акалечаная жаба або змяя аказвалася знаёмай „жанчынай-ведзьмай“. З расказаў інфарматараў вынікае, што існавалі сярод насельніцтва змагары з вядзьмярскай дзейнасцю жанчын. У выпадку сцвярджэння ў хляве прысутнасці ведзьмы, да іх звярталіся менш рашучыя жыхары вёсак. Каб вярнуць карове адабранае малако, трэба было яго рэшткі працадзіць праз „зелле-росіцю“.

Павер'е ў ачышчальную моц гэтага зелля звязана з праславянскім культам расліннасці, рэшткі якога, дайшоўшы да нашых дзён, сведчаць аб пышнасці святкавання ў мінулым. Сарваную напярэдадні ночы св. Яна „расіцю“, жанчыны запляталі ў вянок і свяцілі яго ў царкве дзеля ўзмацнення магічнай вартасці.

(Працяг на стар. 4)

ЗАЛОГ ЛЕПШАЙ НАШАЙ БУДУЧЫНІ

УСІХ МІЛЬЁНАЎ НЕ ПЕРАЛІЧЫЦЬ

Шукаючы крыніц лепшай будучыні, пабывалі мы ў многіх мясцінах усходняй часткі Беластоцкага ваяводства, перш за ўсё ў тых мясцінах, якія адзначаны шыльдай SKR. Наш спадарожнік, прадстаўнік Ваяводскага праўлення Саюза сельскагаспадарчых гурткоў, інжынер Мікалай Андрэюк, на гэты раз прапанаваў мне паездку ў напрамку Саколкі і Дубровы.

— Асабліва, — гаварыў ён, — варта наведаць вёску **Красняны.** Гэта ў Сакольскай гміне, некалькі кіламетраў за Саколкай, па дарозе ў Дуброву. Там сакольская спулдзельня сельскагаспадарчых гурткоў рашыла пабудаваць цэлы **жывёлагадоўчы комплекс: 2 хлеўні, у якіх змесціцца 3600 штук кормнікаў і 1200 свінаматак.** Аднагасова будзе ў Краснянах сушылка і ўстаноўка для змешвання кармоў, а таксама і тэхналагічная лінія для перапрацоўкі звычайнай саломы.

— Значыць, штосьці падобнае, як у Кляшчэлях, — укідваю я свае слова.

— Так, гэта такі ж самы прынцып

(Працяг на стар. 4)

Апублікаванне праекта новай Канстытуцыі СССР — надзвычай важны рубеж у гісторыі Краіны Саветаў. У ім абагульнены глыбокія змены ў савецкім грамадстве за 40 гадоў пасля прыняцця цяпер дзеючай Канстытуцыі, канстытуцыйнага вопыту Савецкага Саюза і іншых краін сацыялізму. У ім дадзена цэласная карціна сталага сацыялізму, яго палітычнай і эканамічнай сістэм, яго сацыяльнага развіцця і культуры, яго знешняй палітыкі. Паказаны найвялікшыя заваёвы ўсенароднай сацыялістычнай дэмакратыі, шырокія правы і свабоды грамадзян, а таксама іх абавязкі, нацыянальна-дзяржаўны лад Савецкага Саюза, сістэма органаў улады і кіравання, іншыя важныя прынцыпы.

„Саюз Савецкіх Сацыялістычных Рэспублік, — гаворыцца ў першым артыкуле праекта, — ёсць сацыялістычная агульнанародная дзяржава, якая выражае волю і інтарэсы рабочага класа, сялянства і інтэлігенцыі, усіх нацый і народнасцей краіны“.

У праекце змешчаны артыкул аб тым, што кіруючай і накіроўваючай сілай савецкага грамадства, ядром яго палітычнай сістэмы, усіх дзяржаўных і грамадскіх арганізацый з'яўляецца Камуністычная партыя Савецкага Саюза. КПСС існуе для народа і служыць народу.

Аснову эканамічнай сістэмы Краіны Саветаў складае сацыялістычная ўласнасць на сродкі вытворчасці, якая ўключае: дзяржаўную (усенародную) уласнасць; уласнасць калгасаў і іншых кааператыўных арганізацый (калгасна-кааператыўную); уласнасць прафсаюзных і іншых грамадскіх арганізацый. Свабодная праца з'яўляецца крыніцай росту грамадскага багацця, дабрабыту народа і кожнага савецкага чалавека. Эканоміка Савецкага Саюза, адзначаецца ў праекце, складае адзіны народнагаспадарчы комплекс, прычым дзяржаўнае кіраўніцтва ім ажыццяўляецца на аснове дзяржаўных планаў, спалучэння цэнтралізаванага кіраўніцтва з гаспадарчай самастойнасцю і ініцыятывай прадпрыемстваў, аб'яднанняў і іншых арганізацый.

Праект новай Канстытуцыі змяшчае ў параўнанні з цяпер дзеючай новыя раздзелы. Сярод іх раздзел „Сацыяльнае развіццё і культура“, дзе гаворыцца, што дзяржава садзейнічае ўзмацненню сацыяльнай аднароднасці грамадства, стварэнню ўмоў для гарманічнага развіцця асобы, развіццю народнай адукацыі, аховы здароўя, навукі і культуры, паляпшэнню ўмоў працы і быту; яна ажыццяўляе курс на павышэнне ўзроўню аплаты працы, рэальных даходаў працоўных у адпаведнасці з ростам прадукцыйнасці працы. Раздзел „Знешняя палітыка“ абвяшчае, што Савецкая дзяржава паслядоўна праводзіць ленінскую палітыку міру, выступае за ўмацаванне бяспекі народаў і шырокае міжнароднае супрацоўніцтва.

Галоўны напрамак таго новага, што змешчана ў праекце, — гэта расшырэнне і паглыбленне сацыялістычнай дэмакратыі.

Перш за ўсё атрымліваюць далейшае развіццё дэмакратычныя прынцыпы фарміравання і работы Саветаў, прадугледжана ўзмацненне іх ролі ў вырашэнні важнейшых пытанняў жыцця грамадства. Вярхоўны Савет СССР правамоцны вырашаць усе пытанні, аднесеныя да ведання Саюза ССР. Мясцовыя Саветы вырашаюць не толькі ўсе пытанні мясцовага значэння, але і ў межах сваіх правоў кантралююць і каардынуюць работу ўсіх арганізацый на сваёй тэрыторыі. Саветы і іх дэпутаты абавязаны рэгулярна інфармаваць грамадзян аб праведзенай рабоце, рабіць справаздачы перад выбаршчыкамі.

КАНСТЫТУЦЫЯ СССР

Унесены змяненні і ў выбарчую сістэму: калі па цяпер дзеючай Канстытуцыі ў Вярхоўны Савет СССР выбіраліся асобы, якія дасягнулі 23 гадоў, а ў Вярхоўныя Саветы саюзных рэспублік — 21 года, то праект новага Асноўнага Закона прадугледжвае прадставіць гэта права ўсім савецкім грамадзянам з 18 гадоў.

Праект адлюстроўвае ўзрослую ролю прафсаюзаў, камсамола і іншых масавых грамадскіх арганізацый. Ім прадстаўляецца права заканадаўчай ініцыятывы, удзелу ў вырашэнні палітычных, гаспадарчых і сацыяльна-культурных пытанняў. Спецыяльна адзначана роля калектываў працоўных, што азначае новы крок ў ажыццяўленні лініі партыі на развіццё дэмакратычных асноў у кіраванні вытворчасцю.

Значна развіты і ўдасканалены палажэнні аб правах савецкіх грамадзян. У спецыяльным раздзеле „Грамадзянства СССР. Раўнапраўе грамадзян“ замацаваны агульны прынцып роўнасці савецкіх людзей перад законам незалежна ад якой-небудзь розніцы паміж імі — па полу, расавай і нацыянальнай прыналежнасці і г.д.

У праекце змешчаны шырокі спектр правоў, якія закранаюць самыя асновы жыцця кожнага, — гэта правы на працу, на адпачынак, на ахову здароўя, на сацыяльнае забеспячэнне, на адукацыю, на карыстанне дасягненнямі культуры, на свабоду навуковай, тэхнічнай і мастацкай творчасці і іншыя. Прычым змест правоў грамадзян стаў глыбейшым, а матэрыяльныя гарантыі, якія стаяць за імі, — больш поўныя, важкія.

У праекце не толькі захаваны, але і значна паўней сфармуляваны палітычныя правы і свабоды савецкіх людзей: свабоды слова, друку, сходаў, мітынгаў, вулічных шэсцяў і дэманстрацый. Абвешчана права ўдзельнічаць у кіраванні дзяржаўнымі і грамадскімі справамі, указаны формы гэтага ўдзелу. Праект Асноўнага Закона вызначае права грамадзян звяртацца з прапановамі ў дзяржаўныя і грамадскія органы аб паляпшэнні іх дзейнасці, крытыкаваць недахопы ў іх рабоце, абскардзіць у суд дзеянні службовых асоб, а таксама змяшчае права на судовую абарону ад замахаў на жыццё і здароўе, маёмасць і асабістую свабоду, на гонар і годнасць. Праследаванне за крытыку забараняецца.

Ажыццяўленне правоў і свабод неадздзельнае ад выканання грамадзянінам сваіх абавязкаў. Грамадзянін СССР абавязаны добрасумленна працаваць, берагчы і ўмацоўваць сацыялістычную ўласнасць, абараняць сацыялістычную Айчыну, умацоўваць дружбу нацый і народнасцей, клапаціцца аб выхаванні дзяцей, быць непрымірымым да антыграмадскіх учынкаў. Ён заклікаены ахоўваць інтарэсы Савецкай дзяржавы, садзейнічаць умацаванню яе магутнасці і аўтарытэту. Яго інтэрнацыянальны абавязак — садзейнічаць развіццю дружбы і супрацоўніцтва з народамі іншых краін, падтрыманню і ўмацаванню ўсеагульнага міру.

Вялікае месца ў праекце займаюць пытанні дзяржаўна-прававой будовы СССР. „Саюз Савецкіх Сацыялістычных Рэспублік, — гаворыцца ў артыкуле 69-м, — адзіная саюзная шматнацыянальная дзяржава, утвораная ў выніку свабоднага самавызначэння нацый і добраахвотнага аб'яднання раўнапраўных Савецкіх Сацыялістычных Рэспублік“. У гэтым, а таксама і ў некаторых іншых артыкулах знайшло адлюстраванне далейшае ўмацаванне агульнасаюзных асноў, з неабходнасцю вынікаючага з прагрэсіруючага збліжэння нацый і народнасцей СССР.

Праект, як і цяпер дзеючая Канстытуцыя, змяшчае палажэнне аб тым, што суверэнныя правы саюзных рэспублік ахоўваюцца і гарантуюцца Саюзам ССР. Рэспублікам разам з тым прадстаўляецца права на ўдзел у вырашэнні пытанняў, аднесеных да ведання Саюза ССР.

Праект новай Канстытуцыі, даклад Л. І. Брэжнева на майскім Пленуме ЦК КПСС выклікалі велізарную цікавасць і адабрэнне савецкіх людзей; яны — у цэнтры ўвагі сусветнай грамадскасці.

САВЕЦКАЯ БЕЛАРУСЬ НАПЯРЭДАДНІ 60-ГОДДЗЯ ВЯЛІКАГА КАСТРЫЧНІКА

Новую старонку ў жыцці савецкага народа адкрылі пастановы XXV з'езду КПСС.

Згодна з дзесятым пяцігадовым планам (1976-1980 г.г.), аб'ём прамысловай прадукцыі ў рэспубліцы павялічыцца за 1976-1980 гады на 43 працэнты. Вытворчасць электраэнергіі плануецца давесці да 32,6 мільярда кілаватгадзін, выраб мінеральных угнаенняў узрасце да 14,3 мільёна тон, трактараў — 87 тысяч, грузавых аўтамашын — 43 тысячы, тканін — 441 мільён квадратных метраў, дываноў і дывановых вырабаў — 15,4 мільёна квадратных метраў, скуранога абутку — 45 мільёнаў пар, халадзільнікаў — 650 тысяч, матацыклаў — 187 тысяч, тэлевізараў, радыёпрыёмнікаў і магнітол — 1225 тысяч штук, гадзіннікаў рознага тыпу — 6,7 мільёна штук. Такі значны ўзрост прадукцыі будзе дасягнуты коштам лепшага выкарыстоўвання магутнасці існуючых прадпрыемстваў, рэканструкцыі існуючых фабрык і будавання новых. Будзе працягвацца будаўніцтва Лукомльскай ДРЭС, будзе ўведзена ў строй другая чарга Мазырскага нафтаперапрацоўчага завода, Гродзенскі завод сінтэтычнага валакна, Чацверты Салігорскі калійны завод, Магілёўскі шаўковы камбінат, фабрыка штучнага футра ў Жлобіне, фабрыка фарфаравага посуду ў Добрушы і шматлікія іншыя прадпрыемствы. Новыя прадпрыемствы ўзнікнуць у такіх сярэдніх і малых гарадах, як Жодзіна, Паставы, Пінск, Слонім, Орша, Барысаў, Стаўбцы, што дасць магчымасць больш рацыянальна размясціць вытворчыя сілы рэспублікі.

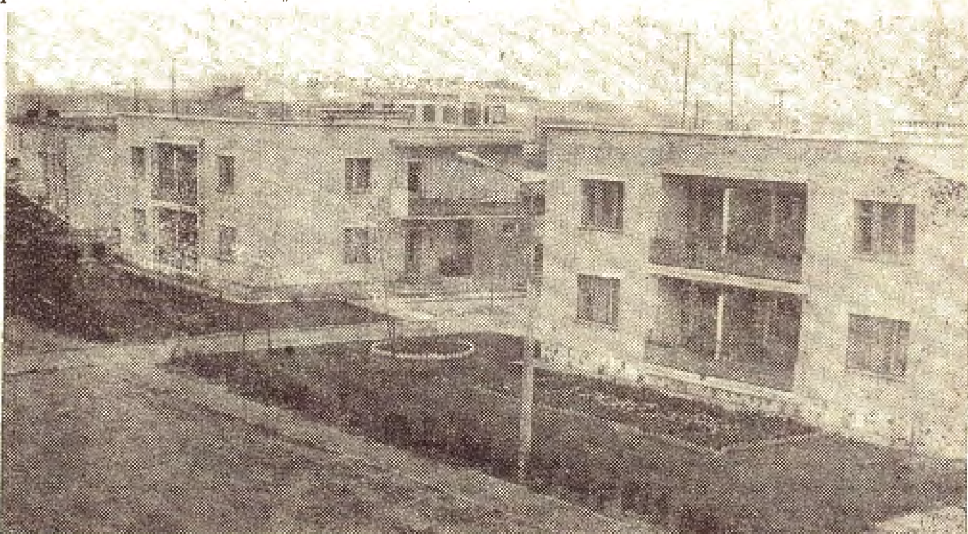
Палепшыцца якасць прадукцыі.

Вялікі крок у сваім развіцці зробіць сельская гаспадарка БССР. У 1980 годзе калгасы і саўгасы рэспублікі атрымаюць 9-10 мільёнаў тон збожжа. Вядзецца далейшае паглыбленне спецыялізацыі сельскай гаспадаркі Беларусі на малочнай і мясной жывёлагадоўлі. Сярэднегадавую вытворчасць мяса (ва ўбойнай вазе) праектуецца давесці ў гэтай пяцігодцы да 900 тысяч тон, малака — да 6,3 мільёна тон. З гэтай мэтай у вялікіх маштабах праводзіцца меліярацыя і хімізацыя сельскагаспадарчай вытворчасці.

У дзесятай пяцігодцы прадугледжваецца развіццё ўсіх відаў транспарту і сувязі на падставе іх тэхнічнага пераабсталявання і ўвядзення прагрэсіўных форм абслугоўвання.

Згодна з планам вядуцца вялікія ме-

(Працяг на стар. 5)

Калгас „Савецкая Беларусь“ Камянецкага раёна. Жыллёвыя дамы калгаснікаў.

Sobota — 25.VI. 7.45 Prawo Archimedesa — dramat psych. 9.00 Bajkowy poranek. 10.00 Festiwal Pios. Opole 77 III Koncert. 15.45 Program dnia. 15.50 Radzimy rolnikom. 16.00 Obiektyw. 16.20 Dziennik. 16.30 Camerata w Opolu. 17.00 Sobota mł. 17.45 Sport. 19.00 Dobranoc. 19.30 Dziennik. 20.30 Filmy z Marilyn Monroe „Dziewczyna z rewii" — kom. ameryk. 21.30 Festiwal Pios. Opole 77 „Mikrofon i Ekran". 23.00 Dziennik. 23.25 Kino nocne.

Niedziela — 26.VI. 8.20 Nowoczesność w domu i zagr. 8.45 Sport. 8.55 Program dnia. 9.00 Kino TDC. Przygody psa Cywila. 9.30 Antena. 9.55 Los człowieka — radz. dramat psych. 11.45 Dziennik. 12.05 Rolnicze rozmowy. 12.35 Tylko w Niedzielę. 19.00 Wieczorynka. 19.30 Dziennik.

Poniedziałek — 27.VI. 15.55 Program dnia. 16.00 Obiektyw. 16.20 Dziennik. 16.30 Jeden za trzy — rep. 17.00 Teleferie. 18.00 Radar. 18.15 Janosik — serial. 19.00 Dobranoc. 19.30 Dziennik. 20.30 Teatr TV na świecie. G. E. Lessig „Emilia Galetti". 22.30 Camerata. 23.00 Dziennik.

Wtorek — 28.VI. 9.00 Bajkowy poranek. 9.50 Morskie piosenki — węg. kom. muz. 15.55 Program dnia. 16.00 Obiektyw. 16.20 Dziennik. 16.30 Studio mł. 17.10 Magazyn motor. 17.30 Kółko i krzyżyk. 17.45 Interstudio. 18.15 W Starym Kinie. 18.50 Radzimy rolnikom. 19.00 Dobranoc. 19.30 Dziennik. 20.30 Rodzina Straussów — serial ang. 21.20 Świadkowie. 21.50 Wspomnienie o Janie Kreczmarze. 22.25 Spotkania z medycyną. 22.55 Dziennik.

Środa — 29.VI. 9.00 Bajkowy poranek. 9.50 Pociąg pancerny — cz. I. ser. radz. 15.55 Program dnia. 16.00 Obiektyw. 16.20 Dziennik. 16.30 Waga — pr. publ. kult. 17.00 Kino TDC „Czip" — fab. film radz. 17.25 Los. Małego Lot. 17.40 Polska leży nad Bałtykiem. 18.35 W teatrze przyrody — film dok. kan. 19.00 Dobranoc. 19.30 Dziennik. 20.30 Filmoteka Arcydzieł. „Dwunastu gniewnych ludzi" — fab. film USA. 22.15 X Y Z cz. I. 22.45 Dziennik. 23.00 X Y Z cz. II.

Czwartek — 30.VI. 15.55 Program dnia. 16.00 Obiektyw. 16.20 Dziennik. 16.30 Spoza gór i rzek. 17.00 Teleferie. 18.00 Reportaż wojskowy. 18.20 Eureka. 18.50 Radzimy rolnikom. 19.00 Dobranoc. 19.30 Dziennik. 20.30 Pułapka — film kryminalny prod. jug. 22.05 Poradnik zmotoryzowanego turysty. 23.00 Dziennik.

Piątek — 1.VII. 15.55 Program dnia. 16.00 Obiektyw. 16.20 Dziennik. 16.30 Studio „Gama". 19.00 Dobranoc. 19.30 Dziennik.

Piątek 24 VI — 8.30 Film fab. Śpiewa Bielajew. 14.55 Film fab. 18.30 Koncert. 19.00 Nasza biografia. 20.30 Pr. muz. 21.30 Film dok.

Sobota 25 VI — 8.30 Koncert. 11.15 Koncert. 14.25 Film fab. 16.30 Filmy anim. 17.15 Nie do wiary. 18.15 Piosenka — 77. 18.55 Teatr miniatur. 20.30 Koncert.

Niedziela 26 VI — 12.30 Film fab. I cz. 16.00 Koncert. 17.15 Filmy anim. 17.45 Klub film. 18.45 Balet. 20.00 Czas. 20.30 Balet c.d.

Białowieża Ulzana wódz Apaczów — NRD 28—29.VI. Maria — szwedz. 30.VI—1.VII.

Bielsk Podlaski Skarb na wyspie — rum. 28—29.VI. Gdzie woda czysta i trawa zielona — pol. 30.VI—1.VII.

Czyże Ojciec chrzestny II — USA 29.VI.—3.VII.

Czeremcha Syn — fr. 28—29.VI.

Dubicze Cerkiewne Oni walczyli za ojczyznę — radz. 29.VI—3.VII.

Hajnówka Eliksir młodości — rum. 28.VI. Oddział — USA 29.VI—30.VI.

Kleszczele Pułapka w delcie Dunaju — rum. 28—29.VI. Stróż plaży w sezonie zimowym — jug. 30.VI—1.VII.

Michałowo Krótkie wakacje — wł. 28—29.VI. — Syn partii — radz. 30.VI—1.VII.

Mielnik Nocne widma — ang. 29.VI.

Milejczyce Włoch szuka żony — wł. 28.VI—1.VII.

Narew Brunet wieczorową porą — pol. 29.VI—3.VII.

Narewka Tak szalona, że może zabić — fr. Rudy lis — NRD 29.VI—3.VII.

Nurzec Wiosna, panie sierżancie — pol. 28—29.VI. Colargol na Dzikim Zachodzie — pol. 30.VI—1.VII.

Orla Rodzina — pol. Z własnej nieprzymuszonej woli — rum. 29.VI—3.VII.

B.Z.Graf. Zam. 1410 B-4

ТРЫВАЛЫЯ ЗДАБЫТКІ БЕЛЬСКА

Сёлетнія Дні Бельска, што 27–29 мая адзначаліся ў гэтым старажытным і заслужаным для нашага рэгіёна горадзе, былі вельмі багатыя рознымі цікавымі мерапрыемствамі: былі даклады, выступленні, канцэрты, інсцэнізацыі школьнікаў на гістарычныя тэмы, маладзёжныя гульні і спаборніцтвы, народныя гулянні. Сярод гэтага багацця мерапрыемстваў, пра якія старанна паклапаціліся гаспадары горада і арганізатары ўрачыстасцей, два заслугоўваюць на асаблівую ўвагу, бо яны трывала ўпісаліся ў гісторыю горада над ракою Белай.

Першае з іх — гэта даклад настаўніка Бельскага беларускага ліцэя **С. Януцкага** „Пачаткі народнай улады на Бельшчыне“, з якім ён выступіў перад грамадскасцю горада. Аўтар многае пачарпнуў з нявыкарыстаных дагэтуль архіўных матэрыялаў і ўспамінаў удзельнікаў тых гарачых гадоў. Паўстала вельмі цікавая і каштоўная па сваіх пазнавальных вартасцях праца.

Разьба па дрэву народнага ўмельца У. Наўмюка з вёскі Канюкі, гм. Заблудаў.

Другое ж сваім значэннем выходзіць па-за межы Бельскай зямлі. Намаганнямі таварыства прыяцеляў Бельска, пры садзеянні і падтрымцы гарадскіх уладаў частка старажытнай бельскай ратушы перададзена на Бельскі рэгіянальны музей. Адкрываючы яго, старшыня таварыства прыяцеляў Бельска **Т. Вільгат** падкрэсліў, што аб'ект будзе служыць высакароднай справе захавання багатай спадчыны, якую пакінулі папярэднія пакаленні жыхароў гэтай зямлі. І ўжо першыя крокі Бельскага музея сведчаць аб тым, што ён будзе належна выконваць такую ролю. У ім, для пачатку, Беластоцкі акруговы музей арганізаваў выстаўку „Помнікі народнай культуры“, на якой паказана звыш 150 экспанатаў у асноўным з абшару паўднёва-ўсходняй Беласточчыны, а дакладней, з міжрэчча Нарва-Буг — ніжняе цячэнне Нурца. Прадстаўляюць

Ганчарныя вырабы з Кляшчэляў, Лукі, Сямяцічаў і іншых суседніх з Бельшчынай ваколіц.

яны розныя галіны матэрыяльнай культуры: землярробчыя прылады, ганчарства, кавальства, вырабы з саломы, узоры вопраткі і тканін, разьбу па дрэву, абрадавае цеста і інш. Адкрываючы выстаўку, працаўніца Беластоцкага акруговага музея **Я. Гасціловіч** заўважыла, што паслужыць яна паказным урокам і прыкладам для жыхароў Бельшчыны і суседніх з ёю ваколіц, на якія прадметы неабходна звярнуць асаблівую ўвагу пры збіранні экспанатаў для музея. Беластоцкі этнограф **З. Цясельскі**, знаёмячы першых наведвальнікаў музея з выстаўленымі там экспанатамі, а таксама выступаючы ў Бельскім доме культуры з дакладам „Культурныя традыцыі Бельскай зямлі“, даў дасканалую ўводную лекцыю аб незвычайнай разнастайнасці і багацці народнай матэрыяльнай культуры гэтага абшару, на якім адметную ролю адыгрывае беларускі элемент.

Пакуль што ў Бельскім рэгіянальным музеі будуць праводзіцца выстаўкі экспанатаў са збораў Беластоцкага акруговага музея, Музея Войска Польскага ў Беластоку і іншых музеяў. Але не толькі.

Таварыства прыяцеляў Бельска ўжо сабрала некалькі дзесяткаў цікавых экспанатаў, якія выстаўлены ў асобным пакойчыку музея. Добры гэта пачатак у вялікім грамадскім пачыне, накіраваным на стварэнне музея. Бельскія дзеячы ўжо звярнуліся з заклікам да грамадства шукаць, збіраць і перадаваць у музей прадметы матэрыяльнай культуры. Асабліва важнае месца павінны заняць тут школьныя і маладзёжныя арганізацыі, бо ўдзел у гэтым пачыне — гэта наглядны ўрок па гісторыі роднага краю і патрыятызму для маладога пакалення.

М. Гайдук
Фота аўтара

Землярробчыя прылады ў Бельскім рэгіянальным музеі.

Пытанні па беларускай мове для кандыдатаў на беларускую філалогію В.У.

1. Назавіце важнейшыя рысы беларускай мовы, якія адрозніваюць яе ад польскай.

2. Назавіце важнейшыя рысы беларускай мовы, якія адрозніваюць яе ад рускай.

3. Пакажыце на прыкладах, чым адрозніваецца вядомая вам гаворка ад беларускай літаратурнай мовы.

4. Як вы разумееце тэрміны *дзеканне* і *цеканне*? Выясніце на прыкладах.

5. Як вы разумееце тэрмін *аканне*? Выясніце на прыкладах.

6. Якія зычныя могуць падаўжацца ў беларускай мове? Дайце прыклады.

7. Дайце прыклады на падаўжэнне і падваенне зычных.

8. Прыстаўныя галосныя гукі ў беларускай літаратурнай мове.

9. Прыстаўныя зычныя гукі ў беларускай літаратурнай мове.

10. Правілы пераходу *у, л, в,* у *ў* (нескладовае).

11. На якія групы падзяляюцца ніжэй дадзеныя словы з пункту погляду словаўтварэння: *стол, саломіна, лістапад, падаконнік, кухня.*

12. Падай і прааналізуй прыклады слоў, якія словаўтваральна падзяляюцца і не падзяляюцца.

13. З якіх элементаў складаюцца вытворныя словы? Для адказа можаце выкарыстаць наступныя прыклады: *хатка, падпісаць, прыезд, зеленаваты, Адамовіч* і іншыя.

14. Назавіце галоўныя спосабы ўтварэння новых слоў у беларускай мове. Дайце прыклады.

15. Ад якіх часцін мовы ўтвараюцца назоўнікі? Зрабіце аналіз слоў тыпу: *студэнтка, галоўка, маладосць, Беласток, вадавоз, чытач, водгук* з пункту погляду іх утварэння.

16. Ад якіх часцін мовы ўтвараюцца прыметнікі? Прааналізуйце з гэтага пункту погляду прыметнікі: *сельскі, сіняваты, доўгавечны, нястрымны, непраходны.*

17. Ад якіх часцін мовы ўтвараюцца дзеясловы? Прааналізуйце з гэтага пункту погляду словы: *чырванець, старэць, збабець, напісаць, зацягнуць.*

18. Што такое корань слова, прыстаўка, суфікс? Выдзеліце гэтыя часткі ў словах: *сталочак, падводны, напісаць.*

19. Як утвараюцца ступені параўнання прыметнікаў і прыслоўяў?

20. Закласіфікуйце да адпаведных часцін мовы словы ніжэй дадзенага сказа: *Пад вялізным старым дубам зграмадзілася кучка людзей, чалавек пад трыццаць.*

21. Як вышэй — *Адзін з іх быў стары, з рэдкай барадой, другі — малады, зусім яшчэ юнак.*

22. Як вышэй — *Мы з Карнеем Пятровічам ішлі павольна, ціха гутарыўшы.*

23. Да якой часціны мовы належыць слова *ўздоўж* у наступных сказах:

Янка пабег ўздоўж дарогі.
Не хадзі ўздоўж, ідзі ўпоперак.

Якія ведаеце яшчэ прыклады прыналежнасці слоў да розных часцін мовы?

24. Якія канчаткі ўжываюцца ў месным склоне адзіночнага ліку назоўнікаў мужчынскага роду? Ад чаго залежыць выбар адпаведнага канчатка?

25. Дайце прыклады дзеясловаў I і II спражэння. Утварыце ад іх загадны лад і дзеяпрыметнікі.

26. Утварыце ад дзеясловаў *чытаць, гаварыць* усе магчымыя формы.

27. Зрабіце сінтаксічны разбор сказа: *Горка часам праца, ды хлеб ад яе салодкі.*

28. Зрабіце сінтаксічны разбор сказа: *Доўга пазіраў ён на вогнішча начлежнікаў, якое свяцілася з блізкай пасекі.*

29. Як вышэй: *Хто не спытаў хоць раз трывогі, жыццю не ведае цаны!*

30. Які выказнік называецца дзеяслоўным, а які іменным? Падайце прыклады.

31. У дадзеных ніжэй сказах выдзеліце дзейнікі і скажыце, якімі часцінамі мовы яны выражаны.

(Працяг на стар. 5)

З жыцця клуба БГКТ у Варшаве

У памяшканні БГКТ на Сенатарскай на працягу другога квартала г.г. адбыліся наступныя мерапрыемствы:

20.IV. адбылася сустрэча з дац. др Уладзімірам Казберуком, навуковым супрацоўнікам Інстытута літаратуры імя Якуба Коласа Акадэміі навук БССР. Ул. Казбярук расказаў пра даследчыцкую і выдавецкую дзейнасць інстытута, які ў паразуменні з Акадэміяй навук ПНР скіраваў яго ў польскія архівы для пошукаў матэрыялаў адносна польска-беларускага літаратурнага супрацоўніцтва ў мінулым.

Ул. Казбярук, выхадзец з Беласточчыны, добра ведае літаратурны рух у Народнай Польшчы. Ён з'яўляецца аўтарам уступу да зборніка „Літаратурная Беласточчына“, выдадзенага ў БССР, а таксама многіх рэцэнзій аб творчасці нашых „белавежцаў“.

27.IV. адбыўся аўтарскі вечар Аляксея Апалінскага, аўтара абшырнага ўступу да паэтычнага зборніка В. Шведа „Дзяцінства прыстань“. На вечары было прачытана апавяданне А. Апалінскага „Металічны грэбень“, якое друкавалася ў газеце „Літаратура і мастацтва“ ў Мінску. Прачытанае апавяданне, якое датычыць трагедыі адной беларускай вёскі, а на фоне гэтай трагедыі неймаверных перажыванняў адной уцалеўшай жанчыны, было высока ацэнена прысутнымі на вечары слухачамі.

4.V. на Сенатарскай выступіў паэт Аляксей Казбярук, які паходзіць з Юшкавага Груда на Беласточчыне, а цяпер пражывае і працуе ў Варшаве. А. Казбярук піша па-польску, з'яўляецца членам Саюза польскіх пісьменнікаў. Выдаў чатыры паэтычныя зборнікі і пяты зборнік паэтычнай прозы пад загалоўкам „Харакірыя“.

18.V. адбыўся аўтарскі вечар паэта Дзмітрыя Шатыловіча. Інжынер па спецыяльнасці, працуючы ў праектным бюро ў Варшаве, ён не мае шмат часу на тое, каб шырэй займацца літаратурнай творчасцю. Таму Д. Шатыловіч піша нямнога, аднак яго вершы, друкаваныя на літстаронцы ў „Ніве“ і ў літаратурных альманахах, выклікаюць вялікае зацікаўленне з боку чытачоў. У паэтычнай творчасці Д. Шатыловіча няма нічога надуманага, аўтарскай фантазіі. Яго вершы гэта аўтэнтычныя перажыванні ваеннага часу, перажыванні, вынесеныя з роднай вёскі, а таксама рэфлексіі з замежных экскурсійных паездак.

8.VI. адбылася сустрэча з абсальвенткай беларускай філалогіі Варшаўскага універсітэта Верай Цімафеюк. Вельмі вобразна і цікава ахарактарызавала В. Цімафеюк абраднасць і багаты фальклор вёскі Пярэева, што ляжыць на ўскраіне Белавежскай пушчы. Абрадны і фальклорны матэрыял вёскі Пярэева, якая не з'яўляецца роднай вёскай даследчыцы, паслужыў тэмай да напісання надзвычай цікавай магістэрскай працы.

В. Ш.

(Працяг са стар. 1)

УСІХ МІЛЬЁНАЎ НЕ ПЕРАЛІЧЫЦЬ

комплекснай развязкі прамысловай вытворчасці мяса. У далейшай перспектыве краснянскія жывёлаводы хочуць яшчэ гадаваць мясных букатаў і дойных кароў.

— Колькі грошай спатрэбіцца на гэта?

— На пачатак, — усміхаецца інжынер Андрэюк, — нямнога, **нейкіх 100 мільёнаў злотых.**

Так, гэта цікавая задума, і таму хацелася б пабываць усюды там, дзе ўжо цяпер рукамі будаўнікоў ствараецца лепшая наша будучыня. У Паплаўцах, напрыклад, па дарозе ў Кузніцу, сяляне супольнымі сіламі прыстасавалі для патрэб свінагадоўлі пусты машынатрактарны гараж. У Каменнай Старой (Дубровская гміна) мясцовы СКР будуе тучарню для 400 штук свіней, а ў Новым Двары, таксама на Дубровшчыне, будуць разводзіць авечак, звыш 800 штук. Аўчарня гэтая мае каштаваць амаль 16 мільёнаў злотых... А ў іншых вёсках і пасёлках...

На жаль, усюды і так мы не зможам пабываць і не ўдасца нам пералічыць усіх гэтых мільёнаў, якія дзяржава адводзіць на сельскагаспадарчыя капіталаўкладанні, бо трэба было б да рахунку дабавіць, напрыклад, 18 тысяч трактараў, якія беластоцкая вёска атрымае ў 1980 годзе, дабавіць кошт будаўнічых матэрыялаў і штучных угнаенняў, кошт падрыхтоўкі спецыялістаў для сельскай гаспадаркі і многа, многа яшчэ чаго.

З праграмы дзейнасці Саюза сельскагаспадарчых гурткоў у гадах 1977-1980 вынікае, што ўсе капіталаўкладанні, прызначаныя на разбудову тэхнічнай і жывёлагадоўчай базы СКР-аў у Беластоцкім ваяводстве, складуць суму у звыш 3 мільярды злотых.

Гэтыя мільярды аднак уліюцца ў агульнае русла намаганняў партыйнага і адміністрацыйнага кіраўніцтва ваяводства, каб Беласточчына ў 1990 годзе давала краіне **на 45 працэнтаў больш таварнай прадукцыі**, чымсьці дае яна цяпер, каб непараўнальна павысіўся ў нас асабісты даход насельніцтва, які ўжо ў мінулым годзе (у супастаўленні з 1975 годам) быў вышэйшы на 700 мільёнаў злотых, а ў першым квартале гэтага года (калі параўнаць з гэтым жа самым перыядам папярэдняга года) павысіўся яшчэ на 39 працэнтаў. Дзеля гэтага на Беласточчыне першынство развіцця атрымалі тыя галіны прамысловасці, якія базіруюць на сыравіне мясцовага паходжання. Значыць, **дрэвапераапрацоўчая і спажывецкая** прамысловасці. Да гэтага яшчэ прыдаюць **электроніку.**

Вось і самы т р ы в а л ы, самы у п э ў н е н ы залог нашай будучыні. У гэтых агульных рамках ёсць месца і для сельскагаспадарчых гурткоў, якія нядаўна адзначалі **дваццатую гадавіну** сваёй дзейнасці ў Беластоцкім ваяводстве. З гэтай нагоды адбыўся ў Беластоку юбілейны **дзесяты з'езд** дэлегатаў гэтай масавай сялянскай арганізацыі. Найбольш заслужаныя яго члены атрымалі дзяржаўныя ўзнагароды, а ваяводскаму саюзу сельскагаспадарчых гурткоў як арганізацыі быў прысвоены ганаровы **залаты знак „ЗАСЛУЖАНЫ ДЛЯ БЕЛАСТОЧЧЫНЫ“.** Уручыў яго асабіста старшыня Прэзідыума ВРН у Беластоку, І сакратар Ваяводскага камітэта партыі, таварыш **Уладзіслаў Юшкевіч.** Гэта найлепш сведчыць аб прызнанні для ўсіх сялян, якія аб'ядналі свае сілы ў сельскагаспадарчых гуртках, што дзейнічаюць пад фірмай **СКР.**

Віктар Рудчык

НА ШЫРОКІЯ ВОДЫ

Аздаецца, яшчэ так нядаўна стаялі яны тут першы раз, выслухоўваючы прывітальную прамову дырэктара, і з ціхім хваляваннем, разыходзячыся па незнаёмых класах, у думках правяралі свае сілы, разлічваючы іх на новыя вымаганні. Якія яны будуць? Перад імі ж другія настаўнікі. Што яны за людзі, добрыя ці не? — задавалі сабе адвечнае вучнёўскае пытанне.

Стаяць гайнаўскія выпускнікі.

Чатыры гады прайшлі невядома калі, і вось зноў яны стаяць так, як тады. І хаця на тварах гуляе ўсмешка, сэрца неяк дзіўна сціскаецца і ў вачах віднеюцца драбінкі суму. Слухаючы і памяшчаючы глыбока ў сэрцы словы з развітальнай прамовы дырэктара, яшчэ раз, хаця ў думках, праходзяць свой чатырохгадовы шлях. Перад імі, за сталом, засланым зялёным палатном, сядзяць усе настаўнікі. Але гэта не экзамен. Праз хвіліну з іх рук атрымаюць яны атэстат сталасці — плён чатырохгадовай руплівай працы за школьнай партай. У агульнаадукацыйных ліцэях з беларускай мовай навучання гэтая ўрачыстасць адбылася 3 чэрвеня.

У бельскім ліцэі прыўзняты настрой панаваў ужо ад самай раніцы. Да развітання сваіх старэйшых сяброў рыхтаваліся вучні ўсёй школы. На гэтую ўрачыстую хвіліну прыйшлі і бацькі выпускнікоў. І вось празвінеў званок, які для 115 асоб, былых вучняў чацвёртых класаў, быў апошнім, і фізкультурная зала, дзе мела адбывацца ўручэнне матуры, як адыходзячы вецер, паступова пачала заціхаць. Пасля ўступнай прамовы дырэктара, наступіў, можна сказаць, гістарычны момант у жыцці гэтых маладых людзей, пакідаючых парогі ліцэя, — раздаванне атэстатаў сталасці. Праз мікрафон паплылі прозвішчы выклікаемых. Перад педагагічнай радай расла ды расла горба кветак як падзяка за ўложаны труд, атэстат сталасці, узнагароды і шчырыя пажаданні спрыяльных вятроў на шырокіх водах будучага плавання і дабіцця да добрага берага. 105 асоб атрымала на рукі гэты ключ да будучага жыцця. Чатыром асобам — Крысі Парфенюк, Крысі Бабулевіч, Жэні Мінкевіч і Галіне Тапчэўскай за іх плённую працу ліцэй сам адкрыў дзверы ў вышэйшыя школы. Апрача матуры атрымалі яны заліковыя кніжачкі як накіраванне на далейшую вучобу. Астатнія дзесяць асоб атрымалі пасведчанні заканчэння школы. Да матуры яны не прыступалі. І дарога павядзе іх у паліцэальныя школы.

Калі ў сценах бельскага ліцэя гучалі развітальныя песні ў выкананні школьнага харавога калектыву пад упраўленнем Сяргея Лукашука, у Гайнаўцы толькі рыхтаваліся да ўрачыстасці. Адбылася яна ў канферэнцыйнай зале гарадскога камітэта ПАРП, у якой прыняла ўдзел сакратар Гайнаўскага камітэта ПАРП Люба Мудэль, якая пасля цёплай прамовы дырэктара Уладзіміра Сцепанюка выказала сваю шчы-

З КУПАЛЬСКАЙ АБРАДНАСЦІ

(Працяг са стар. 1)

Наяўнасць заклінальных твораў, якія выконваліся падчас пляцення вянкоў з „росіці“, з'яўляецца прыкладам анімізму, відавочна, не так даўно яшчэ жывога. Вера ў магічную заклінальную сілу слова, а таксама імператыўны тон твора тлумачыць імкненні людзей уздзейнічаць на звышнатуральныя нябачныя сілы прыроды, сімвалам якіх у гэтым выпадку з'яўляецца „росіця“. Ёй загадвалі змагацца з адмоўнымі сіламі прыроды:

I *„Росіця, росіця, божая красіця,*
Пошлі з нэба росы — залієй вієдьмі очы.
Рості ты лугамі по-над долінамі,
Чырвона красіця — божа росіця.

II *А дієўча ходіла — росіцю збірала,*
У пучэчкі румняла, вієдьму проклінала“[4]).

Спалучэнне хрысціянскіх і язычаскіх матываў у гэтым творы невыпадковае. Яно абумоўлена заніканнем анімістычнага светапогляду, і таму адухаўлёныя сілы прыроды, каб мець поўную гарантыю, патрабавалі божай акцэптацыі свайго дзеяння.

Несумненна, вяршаваныя творы, якія адзначаліся верай у заклінальную сілу слова, затрацілі сваё абрадавае назначэнне і дзеля кантамінацыі падобных матываў зліліся з тэкстамі, на маю думку, песень, суправаджаючых абрад, прыкладам чаго з'яўляецца другая разнавіднасць твора:

„Росіця, росіця, божа красіця,
Пошлі з нэба росы — залієй вієдьмі очы.
Броділа вієдьма лугом — літієла долінoю,
Прышла до лієса — стала голоўнёю.“[5])

У заканчэнні трэба адзначыць, што апрача павер'я у міфічны свет „ведзьмаў-жанчын“ купальская абраднасць адзначалася многімі песнямі і гульнямі, якія праводзіліся ў атмасферы вясёласці, узмацняемай нарастаннем эратычных пачуццяў. У ноч Купалы моладзь вёскі збіралася над вадой, распальвала вогнішча, спявала песні, варажыла, купалася. Агонь і вада адыгрывалі вялікую ролю ў купальскай абраднасці, як ачышчальныя сродкі, вядомыя ўсім рэлігіям.

Віктар Стахвюк

1, 2, 3, 4 — Тэксты запісаны Аннай Стахіюк ад жыхароў вёсак Трасцянкі і Бялкі.

5 — Тэкст запісаны аўтарам ад Аляксандры Якоўчук, 80 год, з Трасцянкі.

НА ПАСЯДЖЭННЕ Ў ГДАНЬСК

(Працяг са стар. 1)

Памяшканне гуртка з'яўляецца свайго роду маленькім астраўком беларускасці ў партовым горадзе Гданьску. Прыходзяць сюды беларусы, каб пачуць сваё роднае слова, сваю мову і песню.

Значна шырэйшыя магчымасці культурна-асветнай дзейнасці мае варшаўскі гурток БГКТ, бо тут шмат інтэлігенцыі, студэнтаў. Тут жыве таксама 10 літаратараў, якія пішуць свае творы на беларускай мове. Тут больш як 300 членаў БГКТ. Асноўнымі галінамі ў працы варшаўскага гуртка і клуба з'яўляюцца: лекцыйная дзейнасць, частыя аўтарскія сустрэчы з літаратарамі, урачыстыя вечары з нагоды дзяржаўных свят і вечары, звязаныя з беларускай культурай, напрыклад, з нагоды 85 гадавіны з дня нараджэння Рыгора Шырмы і Браніслава Тарашкевіча, лекцыі аб народнай абраднасці беларусаў. Вельмі цікава прайшоў вечар літаратурнай дружбы, на якім выступілі паэты: польскі — Анджэй Занеўскі, рускі — Георгі Саргонін, украінскі — Астап Лапскі і беларускі — Віктар Швед. А праграму вёў наш паэт Аляксандр Баршчэўскі. Рада варшаўскага клуба ў сваім памяшканні наладжвае частыя танцавальныя вечары і штогод навагоднія сустрэчы-балі ў Палацы навукі і культуры, у якіх бярэ ўдзел звыш 800 чалавек — членаў і сімпатыкаў БГКТ. У справаздачы варшаўскага клуба, якую прачытаў Віктар Швед, шмат увагі бы-

Выступленне харавога калектыву ў Гданьску. На першым плане Ніна Цыванюк і Надзя Парэмбская.

рую падзяку настаўнікам і вучням за супольна ўложаны труд як у школе, так і ў грамадскай працы. На 59 былых вучняў атэстат сталасці атрымала 56 асоб. З гэтай колькасці чацвёра з'яўляецца ўжо студэнтамі вышэйшай школы. Гэта Уладзімір Зенюк, якога накіравалі ў Вайсковую тэхнічную акадэмію, Васіль Дамброўскі — педагагічны напрамак гісторыі, Вера Гаворка — Медыцынская акадэмія, а Галена Пракапюк, якая яшчэ ў студзені паспяхова здала кваліфікацыйны экзамен, будзе славіць добрае імя сваёй школы ў Савецкім Саюзе.

І вось, склаўшы прысягу выпускнікоў, усе яны сталі на парозе новага жыцця. Перад імі шырокія воды і рознае плаванне ў пошуках свайго берагу. Але адно ёсць пэўнае, што як іх папярэднікі, так і яны ўтрымаюць добрае імя сваёй школы.

Міхась Шаховіч

Фота Янкі Цялушэцкага

Па атэстат сталасці падыйшла выпускніца Крыся Парфенюк з Бельскага ліцэя.

Ф·А·Л·Ь·К·Л·О·Р

ХРЫСЦІННАЯ

Allegro

І кі-ва-ла, і муўр-га-ла су-сед-ка на мэ-нэ:

— Кі-дай жы-то мо-ло-ті-ті — пры-хо-ді до мэ-нэ,

кі-дай жы-то мо-ло-ті-ті — пры-хо-ді до мэ-нэ

І ківала, і муоргала
сусіедка на мэнэ:
— Кідай жыто молотіті —
прыході до мэнэ,
кідай жыто молотіті —
прыході до мэнэ.
Ой, прыді ты, красны хлопчэ,
ой, хоч на годінку,
а я свого старэнького
вышлю по калінку,
а я свого старэнького
вышлю по калінку:
— Іді, стары, бородаты,
каліны ломагі,
бо напаў жэ мэнэ кашэль —
нэ пэрэйду хаты,
бо напаў жэ мэнэ кашэль —
нэ пэрэйду хаты.
Пошуов стары, бородаты
каліны ломаті,
а я свого міленького
ўпустіла дохаты,
а я свого міленького
ўпустіла дохаты.
Ідэ стары, бородаты —
уходіт до хаты:
як стояла, так і ўпала —
зачала стогнаті,
як стояла, так і ўпала —
зачала стогнаті:
— Іді, стары, бородаты,
мэду колупаті,
бо напаў жэ мэнэ кашэль —
нэ пэрэйду хаты,
бо напаў жэ мэнэ кашэль —
нэ пэрэйду хаты.
Пошуов стары, бородаты
мэду колупаті,
а я свого міленького
выпустіла з хаты,
а я свого міленького
выпустіла з хаты.
Ішоў хлопэць молоды
чэрэз тры городы,
заплёнтаўся ў гарбузы —
то й наробіў шкоды,
заплёнтаўся ў гарбузы —
то й наробіў шкоды.
А як выйшов із кропівы,
то й став на грудочку —
одна нэсэ штаны, штаны,
а друга сорочку,
одна нэсэ штаны, штаны,
а друга сорочку.
— Которая нэсэ штаны —
тая моя будэ,
а котора сорочэньку —
пушчу міжы людэ,
а котора сорочэньку —
пушчу міжы людэ.

Ад Веры Міхалюк, 56 год, вёска Курашава гм. Чыжы, запісаў 3 лютага 1977 г. Мікалай Гайдук. Нотная транскрыпцыя з магнітафоннай стужкі Людмілы Панько.

ПРЫРОДА І ЧАЛАВЕК У ПАЭЗІІ

Ужо други год падрад Гарадскі дом культуры ў Беластоку, Ліга аховы прыроды, Ваяводскае прадпрыемства турыстычных паслуг і Гарадскі аддзел культуры ў Беластоку арганізуюць дэкламатарскі конкурс на тэму „Чалавек і прырода ў паэзіі". У бягучым годзе адбыўся ён першага чэрвеня ў лесе ля мясцовасці Маёўка, што па дарозе з Беластока ў Гарадок, і прыняло ў ім ўдзел дваццаць шэсць вучняў з трынаццаці сярэдніх школ Беласточчыны. Доўга, зліваючыся з шумам лесу і пераклічкай птушак, узляталі з вуснаў дэкламатараў радкі прыродаапісальнай паэзіі. І толькі дзесьці пасля поўдня, праслухаўшы ўсіх дэкламатараў, журы прачытала прозвішчы найлепшых, уручаючы ім узнагароды. Першае месца заняў Яраслаў Дунай вучань 3 агульнаадукацыйнага ліцэя ў Беластоку, і атрымаў ва ўзнагароду двухтыднёвыя канікулы над Бугам, прызнаныя Ваяводскім прадпрыемствам турыстычных паслуг. Другое заняла Еля Казлоўская з 6 беластоцкага агульнаадукацыйнага ліцэя, а два трэціх далі Ані Свяжбінскай з 5 агульнаадукацыйнага ліцэя ў Беластоку і Варвары Казлоўскай з ліцэя ў Моньках. Апрача гэтага, было прызнана пяць дыпломаў. Потым, заняўшы месца вакол вогнішча, удзельнікі пачаставаліся смачным бігосам і кампотам, падрыхтаваным арганізатарамі, і, пасля кароткай патанцоўкі, распачалася другая частка — карагод паэтаў, у якім прынялі ўдзел Янка Леанчук, Збігнеў Слёнчка, Сакрат Яновіч, якія, прачытаўшы па некалькі сваіх твораў, прыступілі да конкурсу на напісанне твора на тэму „Карэнні ўрастаюць у нас". Праз дваццаць хвілін, прызначаных на напісанне, і адчытанне перад камісіяй, аўтарам былі раздадзены ўзнагароды ў форме пласцінак і альбомаў раслін. І зноў зайграў аркестр. І зноў патанцоўка. Доўга разліваліся па лесе музыка ды вясёлы гоман і толькі, калі сонца пачало хіліцца да небасхілу, наступіў час звароту ў горад, але ў душы доўга яшчэ гучалі галасы дэкламатараў. (мш)

ло ўдзелена нядаўна створанаму эстраднаму калектыву пад кіраўніцтвам Галіны Лісоўскай.

Найбольшым па колькасці членаў з'яўляецца беластоцкі гуртох БГКТ, у якім налічваецца 644 члены. У клубе, як аб гэтым гаварыла штатны яго працаўнік Марыя Леанчук, найбольш наладжваецца аўтарскіх сустрэч з нашымі літаратарамі, сустрэч з цікавымі людзьмі, вечароў з нагоды дзяржаўных гадавін, бываюць фотавыстаўкі, раз у месяц праводзяцца танцавальныя вечары, т. зв. дыскатэкі, арганізоўваюцца навагоднія балі і ёлкі для дзяцей. Паспяхова працуе харавы калектыў „Каласкі", нядаўна створаныя групы — тэатральная і музычная, ідуць намаганні, каб зноў рэактываваць танцавальную групу. Кожны год клуб клапоціцца аб тым, каб з гарадскога беластоцкага гуртка было як найбольш удзельнікаў у аглядзе беларускай песні.

Беластоцкі клуб, падобна, як гданьскі і варшаўскі, мае сваю спецыфіку, свае цяжкасці і дасягненні. Кожны з гэтых трох клубаў выконвае вельмі важную культурна-выхаваўчую работу. Прэзідыум Галоўнага праўлення станоўча ацаніў іх дзейнасць, выказваючы адначасова некаторыя заўвагі, парады, прапановы. Яны найбольш датычылі гданьскага гуртка, якому ў лістападзе мінае 10 год. У сувязі з гэтай гадавінай вырашана дапамагчы гданьскаму клубу ў яе адзначэнні. Разважаліся таксама магчымасці арганізоўвання навагодніх сустрэч-баляў у Гданьску і Беластоку накшталт варшаўскіх. Пасяджэнне Прэзідыума ГП закончылася прыняццём пастановы аб удасканальванні дзейнасці вышэй адзначаных клубаў БГКТ.

Тэкст і фота **Міхася Хмялеўскага**

Гданьшчане слухаюць канцэрт харавога калектыву з Гарадка.

(Працяг са стар. 3)

Пытанні па беларускай мове для кандыдатаў на беларускую філалогію В.У.

Шчасліваю доляй жыццё расцвіло.

Штосьці блізкае і роднае ёсць у майскім харастве.

На ўзлеску стаяць вартавыя і ўважліва аглядаюць наваколле.

Адзін з сошкай, а сямёра з лыжкай.

Па беразе возера Свіцязь любіў хадзіць Адам Міцкевіч.

Дзве фурманкі паволі сунуліся па лясной дарозе.

Чалавек пад дзесяць сядзела вакол вогнішча.

„Добры дзень таварышы!" пачулася ля ўваходу ў майстэрню.

Увага! Усялякія прыклады (словы, сказы, фрагменты даўжэйшых тэкстаў), якія знаходзяцца ў пытаннях, могуць быць на экзамене заменены іншымі, аналагічнымі, цяжкімі ў такой жа ступені. У пытаннях пададзены прыкладны ілюстрацыйны матэрыял, каб звярнуць увагу зацікаўленых на тып аналізу і від праблем, уваходзячых у экзамен. Кандыдат у вуз павінен быць падрыхтаваны да ўмення аналізаваць усе падобныя прыклады (на падставе ведаў аб моўных з'явах, ілюстрацыяй якіх яны з'яўляюцца), а не толькі тых, якія знойдзе ў пытаннях.

(Працяг са стар. 2)

ШТО БУДЗЕ

рапрыемствы па далейшаму развіццю навукі, культуры, асветы, аховы здароўя, павышэнню жыццёвага ўзроўню працоўных рэспублікі. Дастаткова сказаць, што сярэдняя заработная плата рабочых і служачых у 1980 годзе складзе 170 рублёў, новыя кватэры атрымае каля 450 тысяч сямей, будуць аддадзены бальніцы на 9,2 тысячы ложкаў, 11 кінатэатраў і г.д.

Савецкая Беларусь уносіць свой дастойны ўклад у вялікую справу барацьбы СССР, іншых сацыялістычных краін за ўмацаванне ўсеагульнага міру і бяспекі народаў.

Будучы адным з членаў заснавальнікаў ААН, яна ўдзельнічала ў працы ўсіх сесій Генеральнай Асамблеі. Разам з тым Беларусь з'яўляецца членам Міжнароднай арганізацыі працы, ЮНЕСКО, Міжнароднага агенцтва па атамнай энергіі, Міжнароднага саюза электрасувязі і шматлікіх іншых. Яна падпісала дзесяткі міжнародных актаў па палітычных і прававых пытаннях, удзельнічала ў сотнях міжнародных канферэнцый, нарад і сімпозіумаў. БССР у рамках Савецкага Саюза прымае актыўны ўдзел у развіцці міжнароднага і культурнага супрацоўніцтва.

Цяпер савецкія людзі стаяць на працоўнай варце ў гонар 60-годдзя Вялікай Кастрычніцкай сацыялістычнай рэвалюцыі, змагаюцца за датэрміновае выкананне плана другога года дзесятай пяцігодкі. Беларускі народ, як і ўсе працоўныя СССР, пад кіраўніцтвам Камуністычнай партыі дабіваецца новых поспехаў у мірным будаўніцтве, упэўнена крочыць у светлую камуністычную будучыню.

С. Ясінскі,
кандыдат філасофскіх навук

Акруговы калектыў вытворчасці малочных прадуктаў у Гайнаўцы пачаў пастаўляць сваім кліентам новую разнавіднасць смятаны, якая ў халадзільніку ператвараецца ў кіслае малако.

Калісь, купіўшы смятану ў краме, праз некалькі дзён можна было рэзаць яе нажом, а зараз і за тыдзень не змяняе свайго віду, як цякла ручайком, так і далей цячэ. Цікава, хто з'яўляецца аўтарам гэтага вынаходніцтва?..

(ус)

ФОТА ПА ЗАКАЗУ

Заказвалі:
Э. Маркоўская, Д. Мразоўская, Б. Врублеўская, Б. Бароўская, М. Заянчкоўская, А. Банькоўскі з Бельска, Г. Гаінская, Т. Капчэская са Страблі.

Даратое Сэрцайка, у гэтым годзе канчаю я чацверты клас тэхнікума, а мой хлопец — трэці курс вышэйшай школы. Ходзім мы ўжо другі год. Мірэк — хлопец сур'ёзны, інтэлігентны, усюды ўмее сябе адпаведна паводзіць, дык і бацькам маім ён падабаецца. Кажуць, прывыклі да яго, як да свайго дзіцяці. Мы нават ужо ў прысутнасці бацькоў і аб жаніцьбе гаварылі, але мела гэта быць яшчэ праз год, калі я закончу тэхнікум. Ды і далей вучыцца я намервалася, бо вучуся я добра, але цяпер усё прапала. Сэрцайка, я цяжарная. Ужо тры месяцы хутка будзе, але ніхто аб гэтым не ведае. Не кажу бацькам, бо ведаю, што бяды не забракне. Ды і Мірку не гавару, баюся, каб не перапужаўся і не зрокся мяне. Мы ж яшчэ не працуем, як жыць? Ужо галава лопаецца ад гэтай бяды, таму і пішу да цябе, Сэрцайка, і прашу: парай, як паступіць.

Галіна з Сакольшчыны

Галіна! Нарабіла ты клопатаў заўчасна, але факт фактам, і трэба вырашаць, як далей усё ўладзіць. Неадкладна скажы Мірку, ён жа хлопец сур'ёзны, як пішаш, — дык, думаю, што ў гэтай вельмі сур'ёзнай справе паступіць адпаведна. Пэўна, не будзе лёгка, школу закончыць прыдзецца завочна, але бацькі, якім таксама скажы неадкладна, хаця і пазлуюцца на пачатку, напэўна памогуць гэтыя цяжкасці пераадолець. Ды і вышэйшую школу, калі толькі будзеш мець ахвоту, зможаш яшчэ закончыць. Так што не падай духам. Няма, кажуць, таго дрэннага, каб на добрае не выйшла.

Сэрцайка

Сніцца, нібыта я, мой муж і братавая едзем, не памятаю дакладна чым, але здаецца фурманкай. Знаходзімся на шашы і глядзім: перад намі на небасхіле хмара цёмная узвышаецца і стаіць такой даволі шырокай паласой. Але стаіць яна на месцы, вышэй не паднімаецца, а далей неба чыстае, яснае. І вось неспадзявана глянула я ўверх і крыкнула: „Глядзіце, колькі самалётаў ляціць!" А іх аж густа на небе. Ды пачынаюць нешта кідаць. Вельмі многа гэтага чагосьці выкідаюць. Аж бачым: гэта кідаюць яны птушак. Спачатку далей ад нас, а потым ужо і каля нас падаюць. Птушкі вялікія, як курыцы. І маюць яны знішчаць людзей. Я кажу, што я ўжо чула, што будуць кідаць такіх птушак, а вось і праўда. І прачнулася.

Зіна

Зіна, у вашых справах (здаецца, сямейных, бо ехалі вы з мужам і братавой на фурманцы) будзе нешта хісткае і няпэўнае. Цёмная хмара на небасхіле прадвяшчае нейкую небяспеку, далей жа аднак, неба было чыстае... Можа, і ваша жыццёвае неба праясніцца. Аб нейкай небяспецы сведчаць і самалёты. Птушка наогул абазначае неспадзяваную радасць, але ж гэтыя птушкі былі, быццам бомбы, якія мелі знішчаць людзей. Нешта можа знішчыць вашу сямейную радасць.

Астрон

Кансультацыя юрыста

ПЫТАННЕ: У 1972 годзе была падзелена спадчына, і гаспадарка была прыдзелена З., а іншыя наследнікі атрымалі сплаты. Сплаты атрымала і жонка завяшчальніка. Рашэнне суда аб падзеле спадчыны правамоцна. Жонка завяшчальніка патрабуе ад З., каб ён сплаціў ёй вартасць дома, які з усёй гаспадаркай прыпаў яму ў выніку падзелу. Яна сцвярджае, што дом пабудаваны ёю пасля смерці завяшчальніка, не належыць да спадчыны, а з'яўляецца яе асабістай уласнасцю. З. тлумачыцца тым, што, паколькі суд прыдзяліў яму дом, а пры падзеле спадчыны ён плаціў іншым наследнікам, другі раз ён сплачваць не наменан. Ці жонка завяшчальніка можа патрабаваць сплат за дом, які пабудаваны выключна з яе маёмасці, калі справа сплаты не была разгледжана ў час працэсу аб падзеле спадчыны?

АДКАЗ: Цывільны працэсуальны кодэкс (арт. 686) прадбачыць, што ў справе падзелу спадчыннай маёмасці суд вырашае ўсякія іншыя праблемы, звязаныя са спадчыннай маёмасцю. Гэта адносіцца таксама да выдаткаў паасобных наследнікаў на спадчынную маёмасць, а пабудова дома або іншага будынка спадчыннай гаспадаркі залічаецца да гэткіх выдаткаў. Таму пасля таго, калі рашэнне суда адносна падзелу спадчыны правамоцна, жонка завяшчальніка не можа ў асобнай справе даходзіць сваіх выдаткаў на пабудову дома.

Этнаграфічнае акенца

Драўлянае будаўніцтва ў мястэчку Сухаволя. *Фота М. Гайдука.*

ДОМ ВЯСЦІ — НЕ ЗАДАМ ТРАСЦІ!

Парады для гаспадыні

Пірагі на дражджах даўжэй захаваюць добры смак і свежасць, калі будзем трымаць іх загорнутымі ў алюмініевую фальгу.

Пену з бялкоў саб'ем вельмі хутка, калі посуд будзе чысты, сухі, яечкі свежыя, а жаўток старанна аддзелены ад бялка.

Гумавыя шапкі і рукавіцы не будуць склейвацца пры перахоўванні, калі перасыпем іх талькам.

Для даўжэйшага перахоўвання выбіраем яечкі свежыя і зусім чыстыя. Яечкі можна перахоўваць, загорнутыя ў паперу і пастаўленыя ў халоднае месца. Найлепш і найдаўжэй перахоўваюцца яны ў 10-працэнтным растворы так званага воднага шкла.

Марожаныя прадукты нельга доўга трымаць у размарожаным стане, паколькі трацяць яны смак, колер і вартасць. Таму лепш размарозіць толькі частку прадукта, патрэбную ў даны момант, а рэшту далей перахоўваць у замаражальніку.

Жалязка не будзе прыклейвацца да тканіны, калі прыпрасуем ім жменьку солі.

Нейлонавыя фіранкі добра пасля сціркі выпаласкаць цёплай вадой з соллю, тады яны маюць вельмі прыгожы выгляд.

Дываны вельмі добра чысцяцца губкай, намочанай у густым растворы солі.

Плямы на абрусе ад віна ці фруктовага соку вельмі лёгка адмываюцца, калі адразу ж пасыпем іх соллю.

Рыба і мяса, смажаныя без тлушчу, не будуць прыгараць да патэльні, калі пасыпаць яе соллю і пачакаць пакуль соль не разагрэецца і яе зёрны не пачнуць падскакваць. Толькі тады кладзем мяса ці рыбу на патэльню, зразумела, несалоныя.

І заадно парада на зіму: шыбы, працертыя вільготнай сціркай ці губкай, намочанай у салонай вадзе, і выцертыя насуха мяккай паперай, не замерзнуць на працягу некалькіх тыдняў.

Гаспадыня

Там, наверсе, стаяла гарачае крымскае лета. Ззяла пад сонцам, ціха плёскалася ў берагі ласкавае Чорнае мора. Сям-там з прабітых наверх амбразур назіральнікам быў бачны марскі бераг і бронзавыя голыя целы нямецкіх салдат, якія загаралі на сонцы. Ужо палетняму цёмнымі, густа-зялёнымі станавіліся навакольныя сады, вецер прыносіў з сабой пахі нейкіх кветак і свежы салёны подых мора.

А тут, пад зямлёй, панаваў вечны змрок, сырасць і холад каменя. Страшныя, падобныя на жыхароў пячорнага веку людзі хадзілі па гэтых падзямеллях. Яны хісталіся ад стомленасці, голаду і смагі, але рукі іх моцна трымалі зброю. Яны старанна клапаціліся, каб іх зброя заўсёды была ў парадку, хоць самі не мыліся ўжо на працягу многіх тыдняў і хадзілі брудныя, завашывеўшыя, у парванай вопратцы, якая звісала лахманамі. Схуднелыя, з бледнымі, зямлістымі тварамі, з перасохлымі ратамі, з чырвонымі ад бяссонніцы і ядавітага дыму вачыма, пачарнелыя ад дымнага агню сваіх факелаў, гэтыя людзі змяніліся настолькі, што нават блізкія сябры цяпер маглі пазнаваць адзін аднаго толькі па голасу. І калі б хто-небудзь мог паглядзець на іх збоку, ён, напэўна, падумаў бы, што людзі, якія дайшлі да такога стану, непазбежна павінны страціць і сваё ўнутранае чалавечае аблічча.

Але гэта было зусім не так. Абаронцы каменяломняў увесь час заставаліся паўнацэннымі савецкімі людзьмі, якія жылі па законах і маральнаму кодэксу нашага грамадства. І цяпер, калі глядзіш на іх падземную эпапею праз прызму двух прайшоўшых дзесяцігоддзяў, міжволі здаецца, што чым больш цяжкімі былі ўмовы жыцця гарнізона, чым больш бруднымі і змучанымі станавіліся целы і твары людзей, тым вышэйшым, чысцейшым і больш высакародным выглядала ўсё, што яны рабілі, хоць самі абаронцы каменяломняў зусім не здагадваліся пра гэта.

Яны былі не толькі паўнацэнным калектывам савецкіх людзей. Яны былі, як гэта ні дзіўна, вельмі арганізаванай і баяздольнай савецкай вайсковай часцю, якая жыла амаль гэткім жа насычаным упарадкаваным жыццём, як і кожная іншая вайсковая часць на фронце або ў тыле нашай краіны.

Разумныя, вопытныя камандзіры аджымушкайцаў разумелі, што ў гэтых цяжкіх умовах самымі страшнымі ворагамі гарнізона будуць маральная няўстойлівасць, недысцыплінаванасць і неарганізаванасць, адсутнасць змястоўнага, мэтанакіраванага жыцця. І яны зрабілі ўсё, каб іх байцы як мага менш адчувалі сваю адарванасць ад Радзімы і ад арміі. Усё жыццё абаронцаў каменяломняў было строга арганізавана і рэгламентавана.

З раніцы частка падраздзяленняў, забяспечаных процівагазамі, ішла несці службу. Байцы займалі свае месцы ля выхадаў з каменяломняў, у амбразурах і на назіральных пунктах. Іншыя ішлі выконваць неабходныя гаспадарчыя работы. Астатнія роты збіраліся ў газасховішчах на ваенныя заняткі.

Перш за ўсё байцам чыталі зводку Савецкага інфармбюро — прынятая радыстам, яна за ноч перадрукоўвалася ў штабе на машынцы ў дастатковай колькасці экземпляраў і раніцай паступала ва ўсе падраздзяленні. Затым пачыналася ваенная вучоба — камандзіры вывучалі з байцамі зброю, тактыку, ваенную тэхніку. Палітработнікі праводзілі палітінфармацыі або чыталі лекцыі аб міжнародным становішчы. Дзень праходзіў у гэтых занятках.

А калі надыходзіў вечар, у падзямеллях пачыналі працаваць „клубы". У адным месцы гучаў баян, і людзі хорам спявалі любімыя песні. У другім — іграў патэфон і нават ішлі танцы. У трэцім — арганізоўвалі вечар самадзейнасці, дэкламавалі вершы або, сабраўшыся, пры святле лучыны чыталі якую-небудзь кнігу. У падраздзяленнях рэгулярна праходзілі партсходы; кожнае пытанне жыцця і быту гарнізона, кожны выпадак станавіліся прадметам абмеркавання камуністаў; і партыйная арганізацыя абаронцаў каменяломняў увесь час расла — новыя і новыя камандзіры і байцы падавалі заявы ў партыю.

Усё гэта дапамагала падтрымліваць у людзях бадзёрасць духу, упэўненасць у перамозе, і нават у самай страшнай абстаноўцы абаронцы каменяломняў не паддаваліся адчаю. Вось запісы з дзённіка Аляксандра Сарыкава:

„Кожны з нас жыве тым, што надыдзе час і мы выйдзем на паверхню для расплаты з ворагам".

„Усё было вельмі цяжка, і былі людзі, якія адчайваліся зусім, даводзілася ўгаворваць іх: раней смерці не кладзіце сябе ў магілу. Я не забуду вядомых слоў вядомага рускага пісьменніка Мікалая Астроўскага. Ён таксама хацеў пакончыць з сабой, але пасля пісаў: „Пакончыць з сабой можа кожны і любы, а вось у такіх умовах захаваць сваё жыццё і даць карысць дзяржаве — гэта, бадай, будзе больш мэтазгодна..."

(Працяг будзе)

ТРЫБУНА чытачоў

Багатая праграма

Вёскі Нараўка, Скупава, Міклашэва, Лука і Ляшукі прыступілі да ўдзелу ў ваяводскім конкурсе культурнай актыўнасці вясковага асяроддзя. Праграма конкурсу багатая і цікавая. Яна ўжо часткова выконваецца. Ужо адкрыўся новы клуб „Руху“ ў Міклашэве. Побач будуецца зялёная святліца і спартыўная пляцоўка. Каля ўсіх клубаў робіцца новая агароджа, пасадзілі кветкі.

Ужо збіраюцца экспанаты на выстаўку народнага ткацтва. У Луцэ арганізуецца пастаянны куток народнай вытворчасці, а ў Нараўцы пастаянная экспазіцыя. У клубах „Рух“ дзейнічаюць бібліятэчныя пункты. Хронікі клубаў паказваюць дзейнасць усіх жыхароў. У Ляшуках адбудзецца беларускі фэстын. Ствараюцца дыскусійныя фільмовыя клубы. Праграма прадбачвае таксама многа грамадскіх пачынаў, конкурсы чысціні, даклады, фотавыстаўкі і т.п.

А. З.

Вось дык трактары!

Такіх яшчэ ў бельскім раёне ніколі не бывала. Гэта савецкія „Кіраўцы-700 А“ з магутнасцю 250 конскіх сіл. Дзве такія велізарныя машыны пачалі працаваць вясной гэтага года ў ПГР Бельск. Яны выконваюць самыя цяжкія працы на балоцістых палях гэтага камбіната. Вельмі шырокія шыны пазваляюць праехаць праз моцна мокрыя месцы.

Мікалай Няплоха

У Шудзялаўскай гміне

Агульнапартыйны пачын, які праходзіў у маі ў Шудзялаўскай гміне, канцэнтраваўся пры пабудове новых дарог. Была пабудавана новая дарога са Слойкі ў Вярхлессе, з Шудзялава ў Навінку, з Бабікаў у Сухінічы. Вартасць грамадскай працы лічыцца ў 200 тысяч зл.

Я. Бандарук

З Відава ў Агароднікі

Разам вёскі Відава, Галады, Парцава, Агароднікі (усе Бельскай гміны) працавалі ў агульнапартыйным пачыне на дарозе з Відава ў Агароднікі. Працавалі партыйныя і беспартыйныя. Людзі выкапалі 400 метраў рову і раскінулі пясок, які прывозілі трактары з СКР у Аўгустове.

Андрэй Гаўрылюк

*

На работу прыязджаем
Кожны дзень ў адной пары
Каля пошты мы паставім
Свае сіні „Камары“
Кожны думае хутчэй
Каб ўжо прывязлі ракеты
Разабраці лісты
Ды забраць газеты
І паедзем мы тады
У свае дарогі
Столькі шчасце нам адно
Што на стопках ногі
Як заедзем мы да вёскі
Там бяды не маем
Бо старых і дзеці
Добра мы ўжо знаем
Для Іванка і для Франка
Трэба ім штось даці
Пра Марысі хоць пакрысі
Тэж не забываці
І яшчэ трэба спяшаці
Каб зайсці да школы
Там нас ажыдаюць
Дзеці ўсе вясёлы
Кожны хоча атрымаць
Пісьмы і газеты
А дзякуюць — як папала
За учынак гэты
Так нам наплываюць
Кожны дзень заботы
Не закончым мы ніколі
Гэткае работы...

Н. В.

Наш лекар

Ужо шэсць гадоў лекар Аліцыя Шчэпаноўская працуе ў медпункце ў Дубічах Царкоўных. Праца нялёгкая. Вёскі з усёй гміны належаць да дубіцкага цэнтра, а людзі хварэюць — і старыя, і малыя. Ды наш лекар дае раду ўсім і ўсяму. І таму людзі вельмі паважаюць і любяць яе. У кожную пару, нават сярод ночы, калі нехта прыедзе тэрмінова па доктара, ніколі яшчэ не здарылася, каб Аліцыя Шчэпаноўская каму адмовіла. Кожны раз спяшаецца ратаваць чалавека, ці гэта зімою, ці летам.

Вельмі дбае наш доктар, каб наш цэнтр здароўя сапраўды выглядаў як мага лепш. На панадворку тут парадак, кветкі, усюды чысціня. У дубіцкім цэнтры ёсць аптэчны пункт, дзе заўсёды ёсць самыя неабходныя лякарствы.

Апрача лекара працуюць у цэнтры тры медсястры, акушэрка, адзін сацыяльны працаўнік і прыбіральшчыца. Усе яны, як адна сям'я, усе паважаюць свайго начальніка.

Наш лекар два разы ў тыдзень ездзіць у Гайнаўку, дзе ў шпіталі спецыялізуецца па дзіцячых хваробах. Але ўжо і цяпер з далёкіх старон, з чужых гмін людзі прыязджаюць да дубіцкага доктара лячыцца.

Варта напісаць некалькі слоў пра сям'ю Аліцыі Шчэпаноўскай. Муж Ян — настаўнік у дубіцкай школе. Мае вышэйшую адукацыю і прыродны музычны талент. Прыгожа іграе на акардэоне і спявае. Ва ўсіх класах навучае ён музычнай культуры. Яго вучні добра ведаюць тэорыю музыкі і добра спяваюць. Не раз выступалі на розных конкурсах, дзе заўсёды былі сярод першых.

У Шчэпаноўскіх двое дзяцей. Таксама пры іх жыве маці Яна — Анна Шчэпаноўская. Гэта пажылая жанчына таксама настаўнічае ў дубіцкай школе. Мае вышэйшую адукацыю, яшчэ даваенную. Дасканалы педагог, больш як 28 гадоў працуе на настаўніцкай ніве. Пані Анна вельмі любіць дзяцей, а дзеці ў ёй бачаць сваю другую маці.

На заканчэнне хачу яшчэ напомніць, што будынак дубіцкага цэнтра здароўя мураваны і прасторны. Тут яшчэ ёсць кватэра і месца працы для другога лекара — зубнога, які вельмі нам патрэбны. Ці адпаведныя ўлады не маглі б хутчэй уладзіць гэтую справу?

Мікалай Панфілюк

Як нас бачаць, так нас пішуць

Аб тым, што ў гайнаўскай аптэцы непрыязна адносяцца да наведвальнікаў, пісаў ужо П. Байко з Белавежы (казалі яму мяняць на дробныя грошы ў горадзе). А вось што я ўбачыў нядаўна ў той жа аптэцы.

Вясковы мужчына год 50-60 бярэ лякарства на чатыры рэцэпты. Пан магістр фармацыі (мужчына) падае шэсць лякарстваў і гаворыць як іх прымаць.
— Запішыце, калі ласка, — просіць мужчына, — на ўпакоўцы, бо жонка не запамятае, як я скажу. А той адказвае:
— Лекар піша рэцэпт і трэба памятаць — я не маю часу!

Мужчына просіць далей, а той аднекваецца. Урэшце, пан магістр паставіў на сваім.

А ці так быць павінна? Мне здаецца, што за час спрэчкі можна было б разоў дзесяць напісаць тыя два словы на ўпакоўцы. Не да твару пану магістру такое афармленне спраў. Праўду кажа прымаўка: — Як цябе бачаць, так цябе пішуць...

І трэба заўсёды аб тым памятаць. **(ус)**

НЯСЛАЎНАЯ ХРОНІКА

У Гайнаўцы на вуліцы Дзяржынскага здарыўся небяспечны выпадак. 15-гадовы хлапчук, едучы роварам, раптоўна павярнуў у левы бок, не паказваючы рукой. У выніку папаў пад „Стар“ і пакалечыў левую нагу.

І аж тры пажары былі на нашых вёсках. У сярэдзіне белага дня ў Ялоўцы згарэла драўляная клуня, хлеў і ўсе сельскагаспадарчыя машыны. Праўдападобная прычына — тульня 4-гадовага хлапчука запалкамі. А ў вёсцы Стаўбец, гміна Нурэц, зноў апоўначы, згарэў драўляны дом. У Нараўцы таксама загарэўся дом. У агні загінула 79-гадовая жанчына, якая ў гэтым доме жыла адна.

Стралецкі гурток

У Бельскім беларускім ліцэі працуе многа гурткоў зацікаўлення. Гэтыя гурткі вельмі памагаюць вучням паглыбляць веды. Гурткі таксама вядуць падрыхтоўку кандыдатаў да алімпіяд.

Гурткоў у нашай школе так многа, што кожны вучань выбярэ такі гурток, заняткі якога яго найбольш цікавяць. Гуртком, які біў рэкорды зацікаўлення, з'яўляецца стралецкі гурток. Вядзе яго Станіслаў Януцкі, настаўнік гісторыі і абароннага прыспасаблення. Ён сам з'яўляецца вельмі добрым стралком. Заняткі ў гэтым гуртку вельмі часта працягваюцца да позніх гадзін. Гэта найлепш сведчыць аб папулярнасці заняткаў.

Найлепшымі стралкамі ў гуртку з'яўляюцца: Валянціна Васілюк, Зінаіда Гладская, Людміла Гаворка, Аляксей Раманюк, Юрка Іванюк, Павел Кудэрскі, Мікалай Хіліманюк.

Вучні нашай школы ўжо некалькі разоў „выстралялі“ ў спаборніцтвах першыя і другія месцы для нашай школы. Думаю, што гэтак будзе і цяпер, аб чым абавязкова напішу ў „Ніву“.

В. Анапюк

Гайнаўскі аддзел ПКО

Гаворыць дырэктар аддзела Пётр Пяткевіч, які кіруе ім ад пачатку, гэта значыць ужо 9 гадоў:

„У аддзеле нашым працуе 19 асоб — усе жанчыны. Гэта высокакваліфікаваныя кадры. Толькі вось у нас цесна. Наш аддзел прыняў справы былога ОРСУ, інвестыцыйнага банку і валютнай касы. Работы пабольшала. Аднак аддзел развіваецца дынамічна. Займае добрае месца ў ваяводстве. На канец 1976 года ў гайнаўскім аддзеле на ашчадных кніжках было 330.698 тысяч зл. У прэміраваных бонах — 1.765 тысяч зл. На канец 1976 года ў нашым аддзеле была 53.941 ашчадная кніжка. Сярэдні ўзнос на адной кніжцы быў 6.131 зл. За 1976 год аддзел дапісаў людзям на іхніх кніжках у форме працэнтаў 3652 тыс. зл.

Жыхары Гайнаўшчыны выйгралі 10 аўтамашын і 440.282 зл. з прэміраваных кніжак.

Аддзел вядзе розныя пазыкі насельніцтву: на індывідуальнае будаўніцтва, на капітальныя рамонты, на ратальную пакупку. У 1976 годзе аддзел даў пазык маладым сем'ям на 4.262 тыс. зл.

Добрую работу вядзе ў Гайнаўцы аддзел ПКО.

Э. Вайсковіч

У АДКАЗ НА НАШУ КРЫТЫКУ

Да публікацыі „КАЖУЦЬ, ШТО...“, „Ніва“ № 18/1105 ад 1 мая 1977 года.

Адказвае: PRZEDSIĘBIORSTWO PRZEMYSŁOWO—HANDLOWE CENTRALA RYBNA W BIAŁYMSTOKU.

W odpowiedzi na notatkę prasową z dnia 8 maja 1977 roku na temat złej pracy smażalni ryb w Bielsku Podlaskim — Dyrekcja PPH „Centrala Rybna" w Białymstoku informuje, że w oparciu o wyniki przeprowadzonego postępowania wyjaśniającego wyciągnięto w stosunku do winnych osób następujące sankcje służbowe:

— pracownicy zatrudnionej na stanowisku smażaczki zwrócono ostrą uwagę służbową za nieprawidłowe wywiązywanie się z obowiązków służbowych,

— kierownikowi smażalni, za brak należytego nadzoru nad pracą podległego personelu, zwrócono uwagę służbową oraz zobowiązano do natychmiastowego usunięcia stwierdzonych nieprawidłowości.

Ponadto przeprowadzono rozmowę z całym personelem przedmiotowej placówki, w trakcie której poruszono sprawy związane z dyscypliną i obowiązkami służbowymi osób zatrudnionych w jednostkach gospodarki uspołecznionej.

Z-ca Dyrektora d/s Handlowych
mgr Jan Kuć

Да заметкі „ШКАДА, ШТО НЯЗНАНЫ!“, „Ніва“ № 13/1100 аб 27 сакавіка 1977 года.

Адказвае: DYREKCJA REJONOWA KOLEI PAŃSTWOWYCH W BIAŁYMSTOKU.

W nawiązaniu do notatki prasowej pt. „Szkoda, że nieznany!" w tygodniku „Niwa" z dnia 27 marca 1977 roku, Dyrekcja Rejonowa Kolei Państwowych w Białymstoku uprzejmie zawiadamia, że na przystanku osobowym Nieznany Bór ubikacja i poczekalnia zostały doprowadzone do stanu używalności tj. wszystkie zgłoszone usterki zostały usunięte a ponadto pomieszczenia odnowiono.

Przedkładając powyższą informację, tutejsza Dyrekcja składa podziękowanie czytelnikowi za zgłoszone uwagi, które przyczyniły się do poprawy stanu techniczno-sanitarnego obiektów PKP przed okresem turystycznym.

Dyrektor
w/z inż. Stefan Gil
zastępca

Да публікацыі „ВЫШЛЕ — НЕ ВЫШЛЕ“, „Ніва“ № 21/1108 ад 22 мая 1977 года.

Адказвае: P.P. „DOM KSIĄŻKI" W BIAŁYMSTOKU KSIĘGARNIA NR 18.

Księgarnia nr 18 w Białymstoku przy ul. Kilińskiego 10 otrzymuje zamówienia na książki w języku białoruskim z terenu całej Polski. Chętnie realizujemy te zamówienia, wysyłając książki za zaliczeniem pocztowym. Zdarza się jednak, że nie posiadamy zamawianej przez klienta książki. Zawiadamiamy wówczas klienta, wysyłając kartę pocztową, w ten sposób informujemy o braku zamawianego tytułu.

Ob. Krystyna Sawko zamawiała książkę pt. „Chudożniki Biełorusi". Ponieważ w chwili otrzymania zamówienia Księgarnia jej nie posiadała, wysłaliśmy w dniu 15 lutego 1977 roku na adres podany przez klientkę — kartę pocztową z odpowiedzią, że nie otrzyma zamawianej książki.

Kierownik Księgarni
(podpis nieczytelny)

Да заметкі „КУДЫ ПАДЗЕЦЬ УГНАЕННІ?“, „Ніва“ № 20/1107 ад 15 мая 1977 года.

Адказвае: GMINNA SPÓŁDZIELNIA „SAMOPOMOC CHŁOPSKA" W GRÓDKU.

W nawiązaniu do notatki prasowej, zamieszczonej w Waszym tygodniku z dnia 15 maja 1977 roku (numer 20/1107), uprzejmie informuję:

1. W celu usprawnienia zaopatrzenia rolników w nawozy sztuczne przedstawiciel GS istotnie zebrał zamówienia poszczególnych rolników ze wsi Pleszczaniki. Rolnicy, którzy nie skorzystali z naszej oferty, zmuszeni byli zaopatrzyć się w nawozy we własnym zakresie.

2. Rozsiew nawozów sztucznych przez spółki wodne nastąpił w okresie późniejszym i był koordynowany przez gminną służbę rolną.

3. Gminna spółdzielnia zaopatruje w nawozy sztuczne zarówno rolników jak i spółki wodne. Natomiast ukierunkowanie pracy w spółkach wodnych do kompetencji jej nie należy.

4. Rolnicy ze wsi Pleszczaniki wysiewają dotychczas 107 kg NPK na 1 ha użytków rolnych. Wielkość ta jest daleko niewystarczająca w stosunku do możliwości i potrzeb społecznych. Autor notatki prasowej winien zastosować pełne nawożenie mineralne, co niewątpliwie spowoduje odmienną sytuację w zaopatrzeniu w nawozy. Wówczas nie powstanie pytanie, co robić z nawozami.

Prezes
E. Popławski

Да публікацыі „ЯШЧЭ РАЗ ПРА ЧЭХІ АРЛЯНСКІЯ“, „Ніва“ № 19/1106 ад 8 мая 1977 года.

Адказвае: URZĄD GMINY W DUBICZACH CERKIEWNYCH.

W związku z przesłaną notatką prasową pt. „Jeszcze raz o Czechach Orlańskich" z 19/1106 numeru tygodnika „Niwa" z dnia 8 maja 1977 roku, uprzejmie wyjaśniam.

W dniu 2 czerwca 1977 roku na interwencję Naczelnika Gminy pracownik Zakładu Energetycznego w Bielsku Podlaskim dokonał sprawdzenia wszystkich punktów świetlnych we wsi Czechy Orlańskie i uzupełnił brakujące żarówki ulicznego oświetlenia. Stwierdził, że faktycznie kilka żarówek podlegało do wymiany, gdyż po przepaleniu się nie oświetlały ulicy. Podobna sytuacja zdarza się również w innych wsiach, lecz elektromonterzy starają się na bieżąco wymieniać przepalone żarówki oświetlenia ulicznego.

Przed ukazaniem się notatki w tygodniku „Niwa" nie było zgłoszeń w tej sprawie od sołtysa wsi Czechy Orlańskie do Naczelnika Gminy bądź też do zakładu energetycznego. Na każde takie zgłoszenie powiadamiamy posterunek monterski, który obsługuje teren gminy — dokonuje napraw ulicznego oświetlenia i uzupełnia brakujące żarówki.

Jest przesadą twierdzenie, że Naczelnik Gminy nie interesuje się życiem mieszkańców wsi Czechy Orlańskie i dlatego ich nie odwiedza. Pewnie podpisani w liście do redakcji nie przychodzą na wiejskie zebrania i tylko dlatego nie spotykają się z Naczelnikiem Gminy lub pracownikami Urzędu Gminy delegowanymi do obsługiwania wiejskich zebrań.

wz. Naczelnika Gminy
Bazyl Laszkiewicz
Sekretarz Biura

Да заметкі „ПАТРЭБНЫ НЕАДКЛАДНЫ РАМОНТ“, „Ніва“ № 21/1108 ад 22 мая 1977 года.

Адказвае: URZĄD GMINY W DUBICZACH CERKIEWNYCH.

W odpowiedzi na zamieszczoną notatkę prasową pt. „Remont potrzebny od zaraz" z 21/1108 numeru tygodnika „Niwa" z dnia 22 maja 1977 roku wyjaśniamy:

Faktycznie na drodze wymienionej w notatce były przełomy, które należało naprawić. W planie społeczno-gospodarczym rozwoju gminy na 1977 rok uwzględniono konserwację odcinka drogi Dubicze Cerkiewne-Wojnówka. Rejon Dróg Publicznych już przystąpił do remontu tej drogi.

wz. Naczelnika Gminy
Bazyl Laszkiewicz
Sekretarz Biura

Да заметкі „КАЖУЦЬ, ШТО...“, „Ніва“ № 19/1106 ад 8 мая 1977 года.

Адказвае: GMINNA SPÓŁDZIELNIA „SAMOPOMOC CHŁOPSKA" W BIELSKU PODLASKIM.

W związku z zamieszczeniem notatki prasowej w tygodniku „Niwa" (nr 18/1105 z dnia 1 maja 1977 r.) w sprawie sprzedaży piwa w Klubie Rolnika we wsi Saki, gmina Bielsk Podlaski, Zarząd Gminnej Spółdzielni „Samopomoc Chłopska" w Bielsku Podlaskim uprzejmie informuje, że wydał zakaz sprzedaży piwa w tym klubie.

Klubową zobowiązano do prowadzenia pracy w klubie zgodnie z obowiązującymi w tych placówkach kulturalno-oświatowych przepisami.

V-ce Prezes
d/s Handlu Prod. i Usług
Jan Chilimoniuk

„Niwa" — Tygodnik RSW „Prasa—Książka—Ruch". Skr. poczt. 149. 15-950 Białystok. TELEFON 2-32-41. Wydawca Przedsiębiorstwo Wydawniczo-Kolportażowe RSW w Białymstoku. PRENUMERATA: Oddziały „Ruchu", urzędy pocztowe i listonosze. Indeks 36911/36671.

За рыбай

Я ўвайшоў у вагон і ўбачыў чалавека, сціснуўшага паміж нагамі вядро. Да сцяны ён прыставіў вудачку.

— На рыбы? — спытаў я, усаджваючыся.

— Угу, — сказаў чалавек з вядром. — На Пілейку?

— На Пілейку? — Я навat рот разявіў ад здзіўлення. Ды ці ж там рыба водзіцца?

— Гэта праўда, рыбы там няма, — кіўнуў субяседнік.

— Дык навошта ж вы мяне разыгрываеце?

— Я не разыгрываю. Я вязу рыбу з сабою.

— Выбачайце, — сказаў я, — можа, я чалавек адсталы, так сказаць, ад новых павеваў... і наогул... але раствлумачце мне, калі я, вядома, з глузду не з'ехаў, што гэта ўсё значыць.

Чалавек з вядром пацісну плячыма.

— Калі ласка. Магу толькі паўтарыць вам: у Пілейцы рыбы сапраўды няма, таму я і вязу рыбу з сабою — выпушчу яе ў ваду, а потым злаўлю на вудачку. Усё-такі спорт, так сказаць, на свежым паветры. Хочаце, пакажу вам рыбіну?

Чалавек асцярожна развязаў вяровачку і зняў з вядра газету. У купэ рэзка запахла аміякам. Я адразу ўспомніў, як трэба весці сябе з вар'ятам: не раздражняць, з усім згаджацца.

Чалавек з вядром коса глянуў на мяне і спытаў:

— Што вы на мяне так глядзіце, думаеце, я з глузду з'ехаў? Во, глядзіце. Жывая рыбіна. Варушыцца.

Я ветліва заглянуў у вядро. І вельмі здзівіўся. У вядры сапраўды варушылася нейкая рыбіна. Мой субяседнік усміхнуўся.

— Ёй добра ў вядры. Стварыў ёй, так сказаць, умовы максімальна набліжаныя да натуральных. Аміяк...

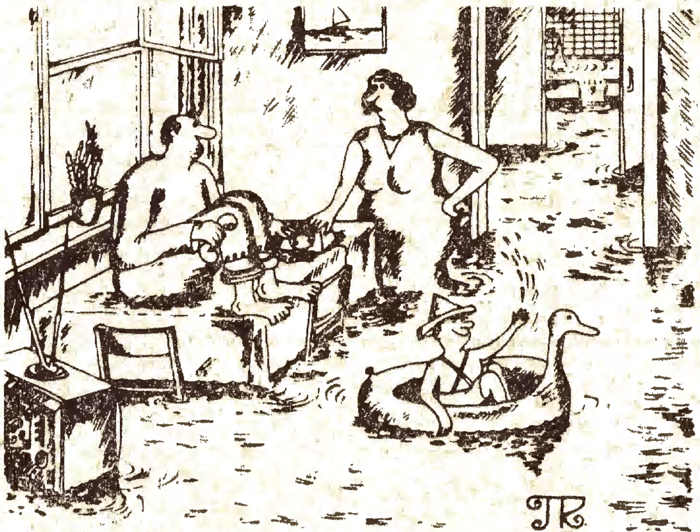
— Аміяк?

— Ну, плюхнуў, вядома, і сернай кіслаты, без яе ця-пер у нашых рэках не абыдзешся. Ну і, вядома, ваду.

— Чыстую?

— Што вы! — З-пад крана. Чыстую ваду рыба не пераносіць — адразу дохне. Прыстасавалася да акружаючага асяроддзя. Вось баюся толькі, не захоча яна на Пілейцы з вядра выплываць, у вядры ўсё-такі чысцей...

А.Патэмкоўскі

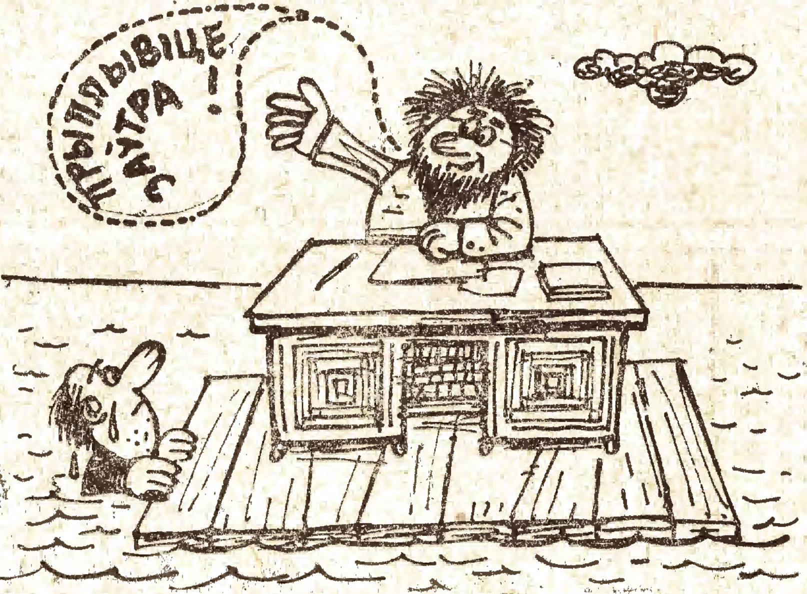

— Пачакай выклікаць слесара, ці ж ты не бачыш, што дзіцяці гэта падабаецца?

Ён згодзен пераліваць з пустога ў парожняе, абы быць пры справе і атрымліваць зарплату.

НІЎКА

У КАРЧМЕ „БАБСКІЯ СЛЁЗЫ"

Два задрыпанцы заказваюць піва. Адзін з іх дадае пры гэтым:

— Толькі ў чыстым куфлі.

Праз мінуту карчмарка прыносіць два куфлі і пытае:

— Хто з вас заказваў у чыстым?

АДЗІНЫ СПОСАБ

— Я чуў, дзядзька Сідар, што вы выдаеце дачку за сына суседа, з якім вы некалькі год не размаўляеце.

— Так. Гэта адзіны спосаб адпомсціць яму.

ГУМАР З ...

СКУПЫ ПАН

— Даў табе, дзедку, грош?

— Даў, пане!

— Ды помні, што даў табе, дзедку, грош!

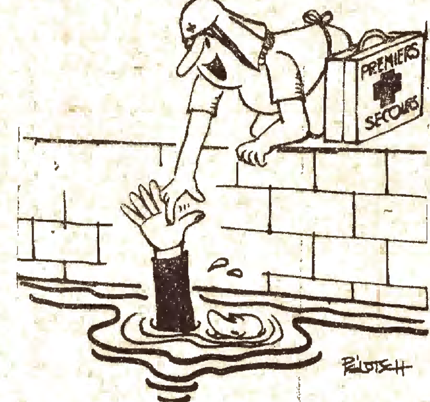
— На табе, паночку, другі, толькі ўжо не кажы нічога!

МІНІВЕРШЫ

НАДЗЕЙНЫ ЛОЦМАН

На фінансавую Мель
Лепш за ўсіх саджае Хмель.

А. Цітоў

Хуткая дапамога

ШТО РАБІЦЬ?

Паважаныя! Я яшчэ вучуся ў школе, але мяне непакояць многія пытанні. Ці зможаце вы мне дапамагчы?

Надзя К.

в. Задрыпанка

— Што рабіць, калі ў класе няма дружбы?

Трэба высветліць, што ёсць. Можа няма нічога.

— У нас у школе ёсць дзяўчынка, якая з усіх смяецца. Што з ёю можна зрабіць?

Трэба пасмяяцца з яе.

— Ці можна сябраваць з хлопчыкам, які жыве далёка?

Можна. Але толькі да таго часу, пакуль ён не пераедзе жыць бліжэй.

— Што рабіць, калі хлопчыку паслала пісьмо, а ён не адказвае?

Пашлі пісьмо дзяўчынцы.

Доктар Знахарук

НА ШЫРОКІМ СВЕЦЕ

— Ты прыгожая, разумная, добрая! — сказаў неяк Апендзе сваёй жонцы. — Калі б бог не стварыў цябе, што б я рабіў, як бы я жыў? Напэўна да магілы не ажаніўся б ні з кім.

— А як бы ты зрабіў, калі б бог стварыў дзвюх такіх, як я? — запытала жонка?

— Ніводную не пакрыўдзіў бы: узяў бы абедзвюх за жонак, — не задумваючыся, адказаў Апендзе.

*

Марак, выкінуты на бязлюдную выспу, злавіў папугая і навучыў яго гаварыць. Аднойчы вечарам папугай прыляцеў да свайго гаспадара страшна ўсхваляваны.

— Там жанчына, — крычаў ён, — і такая цудоўная!

Марак кінуўся за папугаем, які ляцеў і крычаў:

— Якія вочы, бос! А якая фігура!

Нарэшце папугай сеў на галіну і паказаў дзюбай.

— Вось яна, бос!

— Ах ты, шэльма, — вылаяўся марак, — дык гэта ж папугаіха!

*

— Ты калі-небудзь бываў у Гётэборгу?

— Ніколі.

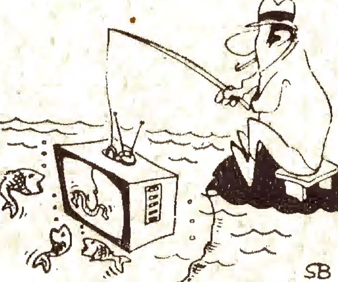
— Тады ты павінен ведаць маю сястру. Яна там таксама ніколі не бывала.

ЗАДРЫПАНЦЫ Ў МОРЫ

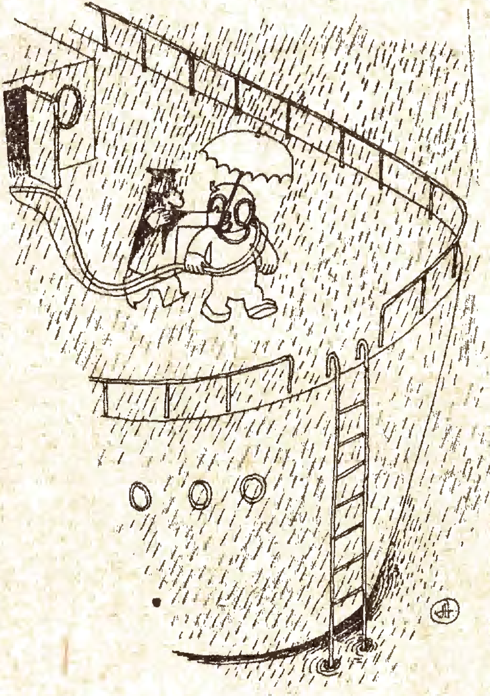
Кастусь з жонкай плывуць на караблі. Кастусіха залішне перагнулася цераз поручні, і праходзячы міма матрос сказаў:

— Асцярожней, грамадзянка, вы можаце ўпасці за борт!

— Што вы ўмешваецеся! — раздражнена закрычаў Кастусь. — Гэта мая жонка ці ваша?

„Гэту праграму мы ўжо бачылі".

Песні па заяўках

По просьбе Аліны Грыгарчук і Марыі Карпюк з Агароднік, Ольгі Карчэўскай, Люцыны Базылюк, Валянціны Камаровай, Алі Баўтручук, Надзеі Леанюк, Ірэны Пракапюк з Клейнік, Аліны Рэент, Ірэны Максімюк з Ляўкова, Надзеі Назарук з Ягаднік, Яўгеніі Топур з Гайнаўкі, Валі Іванюк, Марыі Кулік, Юркі Куліка, Ніны Чабан з Тапчыкал, Аліны Юзвюк з Пасечнікаў Малых, Аліны і Мікалая Лашкевічаў, Ірэны Краўчык, Ірэны Рэй з Зубач, Лілі Скепка з Альхоўкі, Агнешкі Бараноўскай з Бельска, Хрысціны Дудэль, Яўгеніі Зіневіч з Чаромхі Вёскі, Люцыны Кардзюкевіч са Стрыкоў, Анны Стэльмашук з Дублян, Яўгенія Вэйкоўскага з Адрынак, Ніны Карнілюк з Давідавіч, Яна Леўчука з Бялок, Анны Андрэюк з Вулькі, Ларысы і Тэрэсы з Беластока змяшчаем песню

Jak się masz, kochanie

słowa: Magdalena Mikulin
muzyka: Zbigniew Nowak
śpiewa Happy End

Piszę list — na niebie północ,
Miasto śpi — już bardzo późno,
Cicho tu i słyszę tylko bicie swego serca...
Piszę list — a to niełatwe,
Ale ty — ty umiesz zawsze
Z paru słów — wyczytać więcej, to co tylko zechcesz!

Jak się masz, kochanie, jak się masz...
Powiedz mi, kiedy znowu cię zobaczę?
Jak się masz, kochanie, jak się masz...
Powiedz mi, co zostało z naszych marzeń?
Jak się masz, kochanie, jak się masz...
Życzę ci, abyśmy byli razem już!
Piszę list — na niebie jasno,
Biały świt — już gwiazdy gasną,
Cicho tu i słyszę tylko bicie swego serca...
Blady świt — jak twoje ręce...
Uwierz mi — napiszę więcej.
Kiedy znów do ciebie wrócą wszystkie moje myśli!

Jak się masz, kochanie, jak się masz...

Курёзы

ЖАНЧЫНЫ Ў МАРСКОЙ ФОРМЕ

Марак — прафесія мужчынская. Такую думку паспяхова абвергнулі польскія жанчыны. Больш трохсот прадстаўніц прыгожага полу плаваюць на суднах акіянскіх ліній ПНР. Большасць з іх — сцюардэсы, повары, цырульнікі. А ў экіпажы трансатлантычнага лайнера „Стэфан Батар" ёсць нават свая „суднавая мама". Кола яе абавязкаў — клапаціцца пра самых маленькіх пасажыраў. Больш за ўсё жанчын у флатыліі параходства Гдыні. Сярод іх немала афіцэраў, радыстаў, распарадчыкаў. У мараходным вучылішчы горада цяпер праходзяць курс марскіх прамудрасцей 31 дзяўчына.

ЯК ПАЦЯМНЕЛА „ЛЮСТЭРКА"

Штотыднёвая газета „Саймі Вэлі мірар", якая выдаецца ў штаце Каліфорнія (ЗША), у апошні тыдзень 1976 года выйшла з аднымі толькі рэкламнымі аб'явамі. Астатнія старонкі былі пустыя. Як высветлілася, гэта зусім не пераднавагодні жарт. У спецыяльным звароце да чытачоў рэдакцыя растлумачыла: у друкарню, дзе друкуецца газета, забраліся зладзеі: акрамя „рэчавай" здабычы, яны прыхапілі набраныя тэксты ўсіх артыкулаў і паведамленняў, а таксама фотаілюстрацыйныя матэрыялы каляднага нумара. Так што на гэты раз „люстэрка" („мірар") Саймі Вэлі нічога не паказала...

ДРЭННАЕ І ДОБРАЕ РАЗАМ

„У новай кватэры ўдыхаю сырасць разам з жонкаю і цешчай". *(Са скаргі)*

Куранё, перш чым павучаць курыцу, паглядзі: а як высока на седале яна сядзіць.